

Activiteitenplan kerkuil, wezel en gewone dwergvleermuis

Park Achterhoek in Winterswijk

In opdracht van gemeente Winterswijk

Colofon

Activiteitenplan kerkuil, wezek en gewone dwergvleermuis, Park Achterhoek in Winterswijk

Opdrachtgever	Gemeente Winterswijk
Contactpersoon	Dhr. A. Poelmans
Opdrachtnemer	Staring Advies Jonker Emilweg 11 6997 CB Hoog-Keppel
Rapportnummer	2140
Auteur	S.J.J. Wamelink
Controle	0000
Publicatiedatum:	00-01-2021
Status:	Concept
Foto voorblad	Plangebied (foto: S.J.J. Wamelink)

Copyright

Niets uit dit rapport mag worden veelevoudigd en/of openbaar gemaakt worden zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Aansprakelijkheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Staring Advies accepteert geen aansprakelijkheid ten aanzien van beslissingen die de opdrachtgever neemt naar aanleiding van het door Staring Advies uitgevoerde onderzoek. Staring Advies is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Staring Advies; opdrachtgever vrijwaart Staring Advies voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Netwerk Groene Bureaus

Staring Advies is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoud

Inleiding en doel.....	3
Inleiding	3
Doel	3
Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden	4
Gegevens plangebied.....	4
Beschrijving van het plangebied	4
Beschrijving van het onderzoeksgebied.....	4
Geplande werkzaamheden	5
Doel en belang van de activiteiten	9
Planning en onderbouwing van de activiteiten	10
Planning werkzaamheden.....	11
Periode ontheffing.....	12
Achtergrond van de inventarisatie.....	14
Achtergrondinformatie	14
Methode van onderzoek	15
Kerkuil	15
Kleine marterachtigen.....	15
Vleermuizen	18
Huismus, grote vos en grote weerschijnvlinder	20
Resultaten van de inventarisatie	21
Aanwezige voortplantings- of vast rust of verblijfplaats(en).....	21
Aanwezige foerageergebied / vliegroute	21
Verbodsbepalingen	22
Effecten en beoordeling	23
Effecten van de werkzaamheden algemeen	23
Effecten van de werkzaamheden op de kerkuil.....	24
Effecten van de werkzaamheden op de wezel	26
Effecten van de werkzaamheden op de gewone dwergvleermuis	27
Betrokken deskundige	28
Wijze waarop de effecten tijdens de werkzaamheden worden gevolgd.....	28

Voorkomen van negatieve effecten	28
Gunstige staat van instandhouding	29
Staat van instandhouding kerkuil	29
Staat van instandhouding wezel	30
Staat van instandhouding gewone dwergvleermuis	32
Beïnvloeding staat van instandhouding door de werkzaamheden.....	33
Maatregelen.....	34
Voorafgaand aan de werkzaamheden te nemen maatregelen:	34
Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden te nemen maatregelen:	39
Na de uitvoering van de werkzaamheden te nemen maatregelen:.....	40
Maatregelen om aan de zorgplicht te voldoen:.....	41
9 Alternatieven.....	42
9.1 Alternatieve locatie	42
9.2 Alternatieve inrichting	42
9.3 Alternatieve werkwijze	43
9.4 Alternatieve planning	43
Bijlage 1 Overzicht mitigatie- en compensatieplan inclusief autonome projecten	44
Bijlage 2 Overzicht mitigatie + compensatie en alternatief leefgebied kerkuil	45
Bijlage 3 Overzicht mitigatie + compensatie en alternatief leefgebied wezel	46
Bijlage 4 Inrichtingsschets mitigatie + compensatie wezel	47
Bijlage 5 Overzicht mitigatie + compensatie en alternatief leefgebied gewone dwergvleermuis.....	53

Inleiding en doel

Inleiding

Bij een ruimtelijke ontwikkeling verlangt de huidige wetgeving een gedegen onderzoek naar flora en fauna in verband met de zorgplicht die de Wet natuurbescherming een plannenmaker oplegt. Uit de resultaten van een gericht onderzoek in 2019 naar kleine marterachtigen, grote vos en grote weerschijnvlinder (Staring Advies, rapportnummer 2055: Aanvullend natuuronderzoek Park Achterhoek in Winterswijk) en het gericht onderzoek naar huismus en vleermuizen in 2020 (Staring Advies, rapportnummer 2204: Aanvullend natuuronderzoek Park Achterhoek fase 1 in Winterswijk), is gebleken dat in het gebied 'Park Achterhoek, fase 1' sprake is van functioneel leefgebied en vermoedelijk een vaste rust- en verblijfplaats van de wezel, een vaste verblijfplaats van de kerkuil en (essentieel) foerageergebied en vliegroute van de gewone dwergvleermuis. Door de geplande werkzaamheden wordt de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaatsen van de kerkuil en wezel en (essentieel) foerageergebied en vliegroute van de gewone dwergvleermuis (mogelijk) aangetast. Het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is noodzakelijk.

Doel

Ter behoud van de lokale populatie en bescherming van individuen is voor de strikt beschermde wezel en gewone dwergvleermuis en de jaarrond beschermde kerkuil dit activiteitenplan opgesteld. Dit activiteitenplan vormt de onderbouwing bij de ontheffingsaanvraag.

Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden

Gegevens plangebied

Locatie: Plan Achterhoek
Plaats: Winterswijk
Gemeente: Winterswijk
Provincie: Gelderland

Beschrijving van het plangebied

Het plangebied ligt langs de noordwestrand van de woonkern Winterswijk (zie figuur 1). Het plangebied grenst aan de noordzijde en de westzijde aan agrarische percelen, aan de zuidzijde door een retentievijver (Streekziekenhuis Koningin Beatrix) en aan de westzijde door de Tuberweg. Het plangebied bestaat enkele bosjes met diverse loofhoutsoorten en een (grotendeels) verlande poel, de bovenloop van de Muldersbeek, ruderaal vegetatie met opslag van brem, solitaire bomen en een oude boerderij met bijgebouwen (zie figuur 2). Recentelijk (2016) is er in het plangebied een ontsluitingsweg aangelegd. De ontsluitingsweg Beatrixpark loopt vanaf de Rondweg West over het tot aan de Groenloseweg.

Beschrijving van het onderzoeksgebied

Om het eventuele verstrend effect van de geplande ruimtelijke ontwikkeling op beschermde natuurwaarden in de directe omgeving van het plangebied (externe werking) in te kunnen schatten is een groter gebied onderzocht dan het plangebied zelf. Het plangebied is hierbij onderverdeeld in de deelgebieden 'Park Achterhoek, fase 1' en 'Park Achterhoek, fase 2'.

Onderzoeksgebied 2019

Uit de actualisatie van januari 2019 is gebleken dat het plangebied bestaande uit de deelgebieden 'Park Achterhoek, fase 1' en 'Park Achterhoek, fase 2', mogelijk geschikt kan zijn als het functioneel leefgebied en vaste rust- en verblijfplaatsen van kleine marterachtigen en het leefgebied van de beschermde dagvlindersoorten grote vos en grote weerschijnvlinder.

Het onderzoeksgebied, met daarin het plangebied bestaande uit de deelgebieden 'Park Achterhoek, fase 1' en 'Park Achterhoek, fase 2', wordt bepaald door agrarische percelen, bebouwing, bedrijfspanden, een retentievijver en verharding (zie figuur 2 en 3).

Onderzoeksgebied 2020

Uit de resultaten van de quickscan natuurtoets uit 2016 (Staring Advies, rapportnummer 1655: Quickscan natuurtoets, Gezondheidspark, deelgebied Arrisveld) is gebleken dat door de ruimtelijke ontwikkeling in het deelgebied 'Park Achterhoek, fase 1' negatieve effecten

verwacht worden op vaste verblijfplaatsen en/of functioneel leefgebied van de huismus en (essentiële) foerageergebieden, vliegroutes en vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. In deelgebied 'Park Achterhoek, fase 2' worden voor huismus en vleermuizen geen negatieve effecten verwacht door het ontbreken van bebouwing en opgaande groenstructuren, welke door de geplande ontwikkeling verwijderd worden.

Het onderzoeksgebied, met daarbinnen het plangebied bestaande uit het deelgebied 'Park Achterhoek, fase 1', wordt bepaald door agrarische percelen, een braakliggend terrein, bebouwing, bedrijfspanen, een retentievijver en verharding (zie figuur 2 en 4).

Geplande werkzaamheden

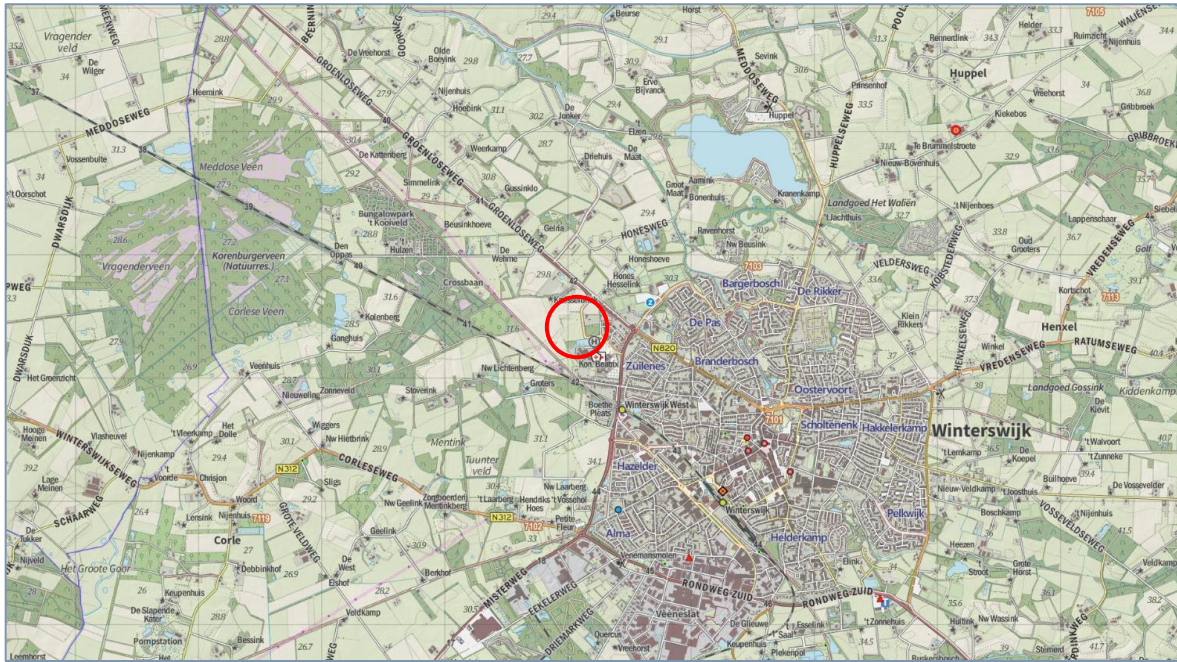
Het gebied waar de gehele ruimtelijke ontwikkeling 'Park Achterhoek' plaats gaat vinden is opgesplitst in een gezondheidspark (fase 1) en een bedrijventerrein (fase 2).

Fase 1:

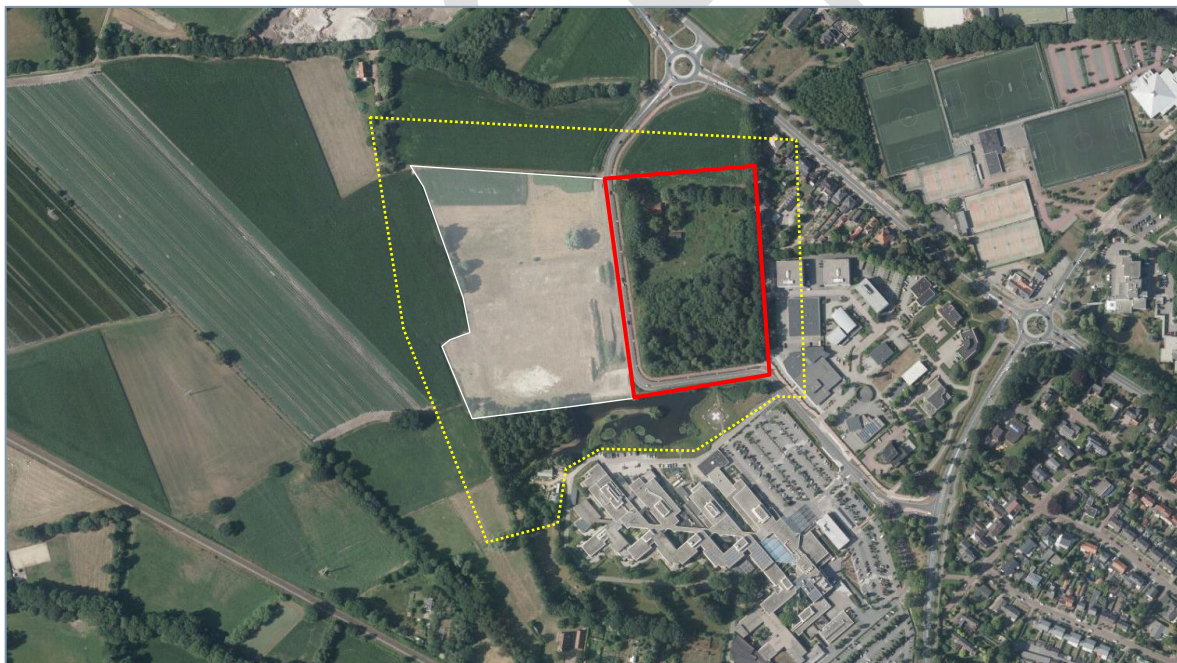
Het oostelijke deel van het plangebied wordt tot een gezondheidspark ontwikkeld. Ook is er een vergevorderd plan voor een stadsboerderij voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt. Het gezondheidspark sluit aan op het ziekenhuis en versterkt de functie van het Streekziekenhuis Koningin Beatrix in Winterswijk. Hierdoor kan blijvende zorg in de Oost Achterhoek met behoud van een volwaardig streekziekenhuis geleverd worden. Het gebied omvat hierdoor een unieke combinatie van een ziekenhuis in een Nationaal Landschap met een aanliggend gezondheidspark, waarin medische voorzieningen, stadstuinbouw en mogelijkheden voor tijdelijk wonen/short stay voor patiënten en personeel elkaar versterken.

Fase 2:

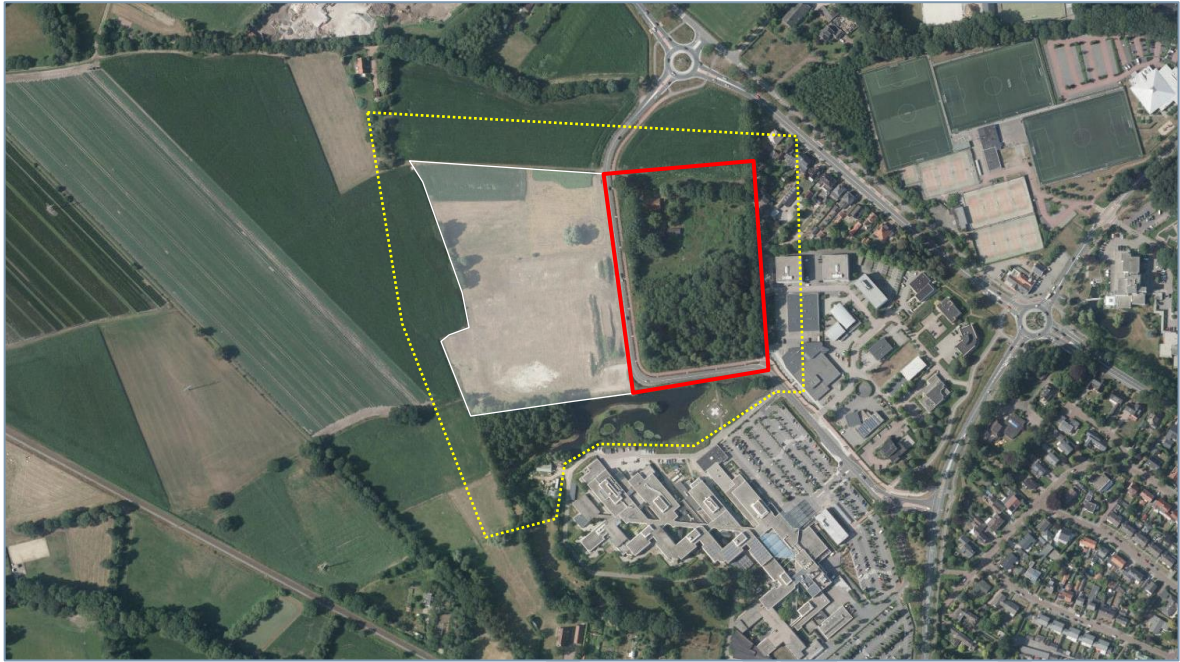
Voor fase 2 is een omgevingsvergunning verleend voor de bouw van een distributiecentrum Obelink Vrijtijdsmarkt. Het gebouw beslaat bijna 4 hectare en bestaat uit meerdere lagen, met een vooruitstekende pui in de voorgevel. Het parkeerterrein voor de auto's van het personeel is gepland op het dak. Het gebouw wordt 15 meter hoog. Daarnaast wordt het distributiecentrum groen ingepast, het pand is geheel gasloos, bij de kantoorruimte komt een groene binnentuin. Het dakwater wordt opgevangen om de toiletten door te spoelen en op het dak komen zonnepanelen. Het bosje in het zuidelijke deel van het deelgebied valt buiten de inrichting en wordt niet aangetast.

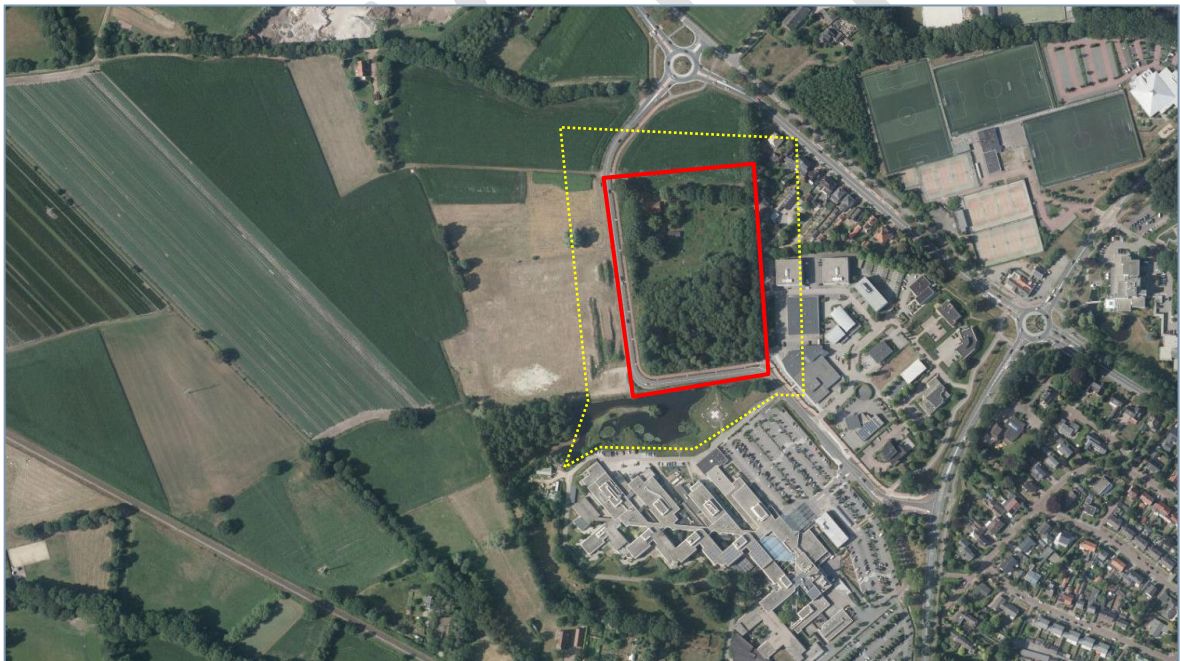
Figuur 1. Globale ligging van het plangebied (rood). Bron: Provincie Gelderland (2021).

Figuur 2. Ligging van het deelgebied 'Park Achterhoek, fase 1' (rood), deelgebied 'Park Achterhoek, fase 2' (wit) en het onderzoeksgebied (gele stippellijn). Bron: Provincie Gelderland (2021).

Figuur 3. Ligging van deelgebied 'Park Achterhoek, fase 1' (rood), deelgebied 'Park Achterhoek, fase 2' (wit) en het onderzoeksgebied in 2020 (gele stippellijn). Bron: Provincie Gelderland (2021).

Figuur 4. Ligging van deelgebied 'Park Achterhoek, fase 1' (rood) en het onderzoeksgebied in 2019 (gele stippellijn). Bron: Provincie Gelderland (2021).

Groene kamers

landschappelijke invulling

Figuur 5. Landschappelijke inpassing deelgebied 'Park Achterhoek, fase 1' (gezondheidspark). Bron: Park Achterhoek. Wiegerinck Architecten Arnhem B.V. (28 oktober 2020).

Figuur 6. Landschappelijke inpassing deelgebied 'Park Achterhoek, fase 2' (Obelink). Bron: Advies Landschappelijke inpassing Logistiek centrum Obelink vrijetijdsmarkt. Het Buitenburo (23 april 2020).

Doel en belang van de activiteiten

Dit project betreft de herontwikkeling van een bestaand bedrijventerrein. De beschikbare ruimte voor bedrijven is in Winterswijk kleiner dan de vraag. Een optimaal gebruik van bestaande terreinen is onderdeel van de strategie om te voorzien in de lokale behoefte. Voor dit bedrijventerrein betekent dit deels een invulling voor het distributiecentrum van Obelink en deels als gezondheidspark. De ligging van dit gezondheidspark in de directe nabijheid van het ziekenhuis is daarbij een zeer wezenlijk onderdeel van het concept voor dit gezondheidspark. De functies op het gezondheidspark zijn daarbij aanvullend op de ziekenhuiszorg en vice versa.

Planning en onderbouwing van de activiteiten

De geplande werkzaamheden, bestaande uit het bouwen van een distributiecentrum en het realiseren van een gezondheidspark, en de wijze waarop wordt afgestemd op de ecologie van de kerkuil, wezel en gewone dwergvleermuis en de eisen die de 'Brochure Soortenbescherming in Overijssel, bunzing, egel, hermelijn en wezel (Provincie Overijssel, November 2019)', het 'Kennisdocument Kerkuil' en het 'Kennisdocument Gewone dwergvleermuis' van BJI12 stelt bij het vernielen, beschadigen of verstoren van vaste rust- en verblijfplaatsen van de kerkuil en wezel en vernielen, beschadigen of verstoren van (essentieel) foerageergebied en vliegrouete van de gewone dwergvleermuis. De volgende maatregelen worden toegepast om negatieve effecten te vermijden of zoveel mogelijk te verhinderen:

Kerkuil:

- Werken buiten de broedperiode van de kerkuil (februari t/m augustus)
- Aanbieden alternatieve verblijfplaatsen in de vorm van nestkasten (minimaal 3 maanden voor verwijdering huidige nestkast)
- Vooraf aanwezige vaste verblijfplaats / nestkast verwijderen
- Ecologische begeleiding van de werkzaamheden

Wezel:

- Werken buiten de meest kwetsbare perioden van de wezel (15 maart tot 1 september)
- Versterken/verbinden huidige / te behouden groenstructuren (o.a. opgaande groenstructuren langs de toegangsweg naar de boerderij, langs de Tuberweg en de zuidrand van deelgebied 'Park Achterhoek, fase 1')
- Vooraf plangebied deels ongeschikt maken
- Aanpassen werkwijze
- Fasering van de werkzaamheden
- Aanbieden alternatieve verblijfplaatsen
- Verbeteren bestaand habitat
- Realiseren van nieuw leefgebied
- Ecologische begeleiding van de werkzaamheden

Gewone dwergvleermuis:

- Rooien van beplanting wordt tijdens de winterrust uitgevoerd (november – maart)
- Versterken/verbinden huidige / te behouden groenstructuren (o.a. foerageergebied en vliegrouete bij beplanting langs de toegangsweg naar de boerderij, langs de Tuberweg en de zuidrand van deelgebied 'Park Achterhoek, fase 1')
- Werkwijze wordt vastgelegd in een ecologisch werkprotocol
- Werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een ecooog

Planning werkzaamheden

Dit project betreft de herontwikkeling van een bestaand bedrijventerrein. De beschikbare ruimte voor bedrijven is in Winterswijk kleiner dan de vraag. Een optimaal gebruik van bestaande terreinen is onderdeel van de strategie om te voorzien in de lokale behoefte. Voor dit bedrijventerrein betekent dit deels een invulling voor het distributiecentrum van Obelink en deels als gezondheidspark. De ligging van dit gezondheidspark in de directe nabijheid van het ziekenhuis is daarbij een zeer wezenlijk onderdeel van het concept voor dit gezondheidspark. De functies op het gezondheidspark zijn daarbij aanvullend op de ziekenhuiszorg en vice versa.

De werkzaamheden voor fase 1 (gezondheidspark) in het derde kwartaal van 2021 opgestart. De werkzaamheden voor fase 2 (bouw distributiecentrum) worden in het eerste kwartaal van 2021 opgestart.

De geplande werkzaamheden worden overdag uitgevoerd.

Kerkuil

De kerkuil gebruikt zijn nest jaarrond en het gehele jaar kan aangemerkt worden als kwetsbare periode voor de kerkuil. De meest kwetsbare periode hierbinnen is de voortplantingsperiode. De voortplantingsperiode loopt van februari tot en met augustus, maar kan eerder en later beginnen of eindigen. Dit is afhankelijk van bijvoorbeeld het voedselaanbod (in muizenrijke jaren kan door vervolglegels deze periode doorlopen tot en met december) de lokale klimatologische omstandigheden en de weersomstandigheden voorafgaand aan of tijdens de werkzaamheden. Ook per broedpaar kan de voortplantingsperiode verschillen. Werkzaamheden aan de open kapschuur met bezette kerkuilenkast mogen, zonder het treffen van speciale maatregelen, niet uitgevoerd worden. Ruim voorafgaand aan de werkzaamheden in het plangebied, en dan specifiek bij de nestlocatie, dienen alternatieve verblijfplaatsen aangeboden te worden.

Wezel

Er wordt rekening gehouden met de meest kwetsbare periode van de wezel (de kraamtijd). Werkzaamheden mogen, zonder het treffen van speciale maatregelen, niet binnen de kwetsbare periode uitgevoerd worden. Kleine marters, zoals de wezel, zijn het meest kwetsbaar in de periode 15 maart tot 1 september. Bij mogelijke aanwezigheid van kleine marters mogen in deze periode geen verstorende activiteiten worden uitgevoerd aan rustplaatsen en nabijgelegen leefgebied. Dit om te voorkomen dat deze functies verloren gaan en het grootbrengen van jongen mislukt. Dit geldt specifiek voor de gedeelten waar de werkzaamheden in fase 1, waar de wezel is waargenomen en zich vermoedelijk de verblijfplaats zich bevindt, worden uitgevoerd. Voor delen van de directe omgeving is hooguit sprake van eventueel foerageergebied en verbindingzone. Deze onderdelen zijn minder van belang voor de functionaliteit van de vaste rust- en verblijfplaats. Juist door de werkzaamheden in tijd te faseren, kan er zich in het plangebied plaatselijk weer geschikt leefgebied ontwikkelen en is de impact van de werkzaamheden minder groot.

Gewone dwergvleermuis

Er moet zo veel mogelijk gewerkt worden buiten de kwetsbare perioden van de gewone dwergvleermuis. De meest gunstige periode voor het uitvoeren van werkzaamheden is afhankelijk van de activiteit en de functie die in het geding is. Activiteiten waarbij een essentieel foerageergebied en/of essentiële vliegroute aangetast of verwijderd wordt, moeten bij voorkeur plaatsvinden in de periode dat de gewone dwergvleermuis niet actief is, dus in de periode dat ze in winterrust zijn. De opgaande groenstructuren in het deelgebied 'Park Achterhoek, fase 1', welke als essentieel foerageergebied en vliegroute in gebruik zijn blijven zoveel mogelijk gehandhaafd. Deze worden geïntegreerd in het te ontwikkelen gezondheidspark en voorafgaand aan de start van de eigenlijke activiteiten worden maatregelen genomen om het aanbod en het functioneren van vervangend foerageergebied te garanderen door het nemen van beheermaatregelen of inrichtingsmaatregelen.

Broedvogels

Verder moet rekening gehouden worden met het broedseizoen (globaal van 15 maart – 15 augustus), aangezien verschillende soorten broedvogels in het plangebied verwacht worden. Er wordt gewerkt buiten het broedseizoen, of er wordt ruim voor het broedseizoen gestart, waarbij het terrein ongeschikt gemaakt wordt als nestlocatie voor broedvogels.

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied is geschikt als leefgebied voor allerlei (overige) grondgebonden zoogdieren. Hiervoor geldt dat de werkzaamheden zoveel mogelijk buiten de voortplantings- en rustperiode worden uitgevoerd. Daarnaast dient men rekening te houden met de werkrichting en gefaseerd verwijderen van aanwezige groenelementen om aanwezige zoogdieren voldoende tijd te geven om (tijdelijk) het plangebied te verlaten.

Amfibieën

Het is niet mogelijk om met de overwinteringsperiode van amfibieën rekening te houden, aangezien dit juist de minst kwetsbare periode is voor wezel, grondgebonden zoogdieren en broedvogels. Het dempen van eventueel aanwezige voortplantingswateren, waaronder de zal zoveel mogelijk buiten de voortplantingsperiode plaats moeten vinden. Verder wordt er zorgvuldig gewerkt, onder ecologische begeleiding, waarbij er steeds één richting op gewerkt wordt.

Periode ontheffing

- 1 september 2021 – 1 september 2026.

De duur van de ontheffingsperiode is gekoppeld aan de duur van de werkzaamheden die effect hebben op de kerkuil, wezel en gewone dwergvleermuis waarvoor een ontheffing wordt aangevraagd. De benodigde periode is zo realistisch mogelijk ingeschat en er is rekening gehouden met eventuele vertragingen in de uitvoering van de werkzaamheden door onder andere weersomstandigheden, benodigde tijd voor vergunningverlening etc.

CONCEPT

Achtergrond van de inventarisatie

Achtergrondinformatie

In het plangebied zijn in de periode 2006-2016 diverse natuuronderzoeken uitgevoerd.

- Natuuronderzoek “Uitbreiding Beatrixpark” (2006).
- Update vleermuisonderzoek Arrisveld in Winterswijk (2010).
- Staring Advies, rapportnummer 1480: Natuuronderzoek Arrisveld in Winterswijk (2014).

In 2016 is een update quickscan natuurtoets uitgevoerd (Staring Advies, rapportnummer 1655: Quickscan natuurtoets, Gezondheidspark, deelgebied Arrisveld). Uit dit onderzoek is gebleken dat door de ruimtelijke ontwikkeling in het deelgebied ‘Park Achterhoek, fase 1’ negatieve effecten verwacht kunnen worden op vaste verblijfplaatsen en/of functioneel leefgebied van de huismus en (essentiële) foerageergebieden, vliegroutes en vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen. In 2016 is een update vleermuisonderzoek uitgevoerd in het plangebied.

- Staring Advies, rapportnummer 1655: Quickscan natuurtoets, Gezondheidspark, deelgebied Arrisveld (2016)
- Staring Advies, rapportnummer 1688: Update vleermuisonderzoek, Gezondheidspark, deelgebied Arrisveld (2016).

In 2019 is er een memo opgesteld waarin de onderzoeken van 2016 opnieuw getoetst zijn aan de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming. Daarnaast is beoordeeld of er in het plangebied beschermde soorten worden verwacht welke onder de Wet natuurbescherming vallen, maar destijds onder de oude natuurwetgeving (Flora- en faunawet) niet.

- Staring Advies, Memo actualisatie flora- en faunaonderzoek Park Achterhoek in Winterswijk (2019)

Uit de actualisatie is gebleken dat in het plangebied, bestaande uit de deelgebieden ‘Park Achterhoek, fase 1’ en ‘Park Achterhoek, fase 2’, mogelijk de strikt beschermde soorten bunzing, hermelijn en wezel (kleine marterachtigen) en grote vos en grote weerschijnvlinder (dagvlinders) voorkomen. Daarnaast is onder andere geconcludeerd dat in een aantal bomen potentieel geschikte holten voor boombewonende vleermuizen, zoals de rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis, aanwezig zijn. Naar deze soort(groep)en is in 2019 en 2020 aanvullend onderzoek uitgevoerd. Tevens is er, naar aanleiding van de conclusies uit de update quickscan natuurtoets van 2016 (Staring Advies, rapportnummer 1655: Quickscan natuurtoets, Gezondheidspark, deelgebied Arrisveld) in 2020 gericht onderzoek uitgevoerd naar de huismus uitgevoerd.

- Staring Advies, rapportnummer 2055: Aanvullend natuuronderzoek Park Achterhoek in Winterswijk (2019-2020)
- Staring Advies, rapportnummer 2204: Aanvullend natuuronderzoek Park Achterhoek fase 1 in Winterswijk (2020)

De methode van onderzoek voor de in 2019 en 2020 uitgevoerde onderzoeken worden in de onderstaande paragrafen behandeld. De resultaten van deze onderzoeken worden in het volgende hoofdstuk toegelicht.

Methode van onderzoek

Op basis van de landelijk erkende protocollen voor gericht natuuronderzoek is de onderzoeksintensiteit bepaald. Voor de kleine marterachtigen zijn de 'Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming' van de provincie Noord-Brabant en de 'Handreiking Kleine Marters' van de provincie Noord-Holland richtinggevend. Voor het vleermuisonderzoek is het Vleermuisprotocol, opgesteld door de Zoogdiervereniging VZZ, in samenwerking met het Netwerk Groene Bureaus en de Gegevensautoriteit Natuur, richtinggevend.

Kerkuil

Waarnemingen van de kerkuil zijn verricht tijdens overige onderzoeken naar huismus en vleermuizen.

Ronde	Soort/soortgroep	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden
1	Huisumus	06-04-2020	12:30 uur	14:20 uur	Onbewolkt, droog, 21-23°C, wind 2-3 Bft
2	Huisumus	06-05-2020	13:30 uur	15:30 uur	Onbewolkt, droog, 15-18°C, wind 1-2 Bft
3	Vleermuizen	25-05-2020	02:30 uur	05:20 uur	Bewolkt, droog, 12-13°C, wind 1-2 Bft
4	Vleermuizen	27-05-2020	21:30 uur	00:25 uur	Onbewolkt, droog, 16-13°C, wind 1-2 Bft
5	Vleermuizen	01-07-2020	22:00 uur	00:45 uur	Half bewolkt, droog, 19-15°C, wind 0-1 Bft
6	Vleermuizen	15-08-2020	22:15 uur	00:25 uur	Half bewolkt, droog, 21-17°C, wind 0-1 Bft
7	Vleermuizen	07-09-2020	21:30 uur	23:30 uur	Onbewolkt, droog, 15-13°C, wind 0-1 Bft

Tabel 1. Veldonderzoek kerkuil i.c.m. onderzoek naar huismus en vleermuizen. .

Kleine marterachtigen

Kleine marterachtigen zijn door hun verborgen leefwijze en lage dichtheden lastig op te sporen. Om de drie soorten kleine marters vast te stellen worden doorgaans verschillende methoden gebruikt. Bij meerdere soorten is een combinatie van methoden noodzakelijk. Op basis van habitatgeschiktheid worden de volgende kleine marterachtigen in het gebied verwacht:

- Bunzing
- Hermelijn
- Wezel

De minimale inzet van het aantal inventarisatiematerialen verschilt per methode en is afhankelijk van de grootte van het terrein (Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming, provincie Noord-Brabant, 2017 en Handreiking Kleine Marters, provincie Noord-Holland, 2017). Om de aanwezigheid van de drie soorten kleine marters vast te stellen is gebruik gemaakt van een combinatie van de volgende methoden:

- Cameraval met lokmiddel (specifiek voor bunzing), type 'Struikrover 3.5'.
- Marterbox (type 'Mostela'), met cameraval type Bushnell Trophy Cam Aggressor, voor hermelijn, wezel en mogelijk bunzing.
- Spoorbuizen voor specifiek hermelijn en wezel.

De minimale inzet per inventarisatiemethode is gerelateerd aan de grootte van het terrein. Op basis van de habitatgeschiktheid zijn enkele delen van het plangebied geschikt geacht als (functioneel) leefgebied voor kleine marterachtigen. In totaal is circa 3,1 hectare potentieel geschikt leefgebied in het plangebied voorhanden. De overige delen van het plangebied zijn door het ontbreken van dekking in de vorm van struiken, bosschages, takkenhopen, stenen, e.d. ongeschikt als functioneel leefgebied.

Op basis van de huidige oppervlakte geschikt leefgebied binnen het plangebied zijn 3 wildcamera's, 3 marterboxen met wildcamera en 20 (4 clusters van 5) sporenbuizen geplaatst.

De apparatuur is ingezet in de meest kansrijke landschapselementen als houtsingels, waterpassages, bosschages, overgangen tussen ruigte en korte vegetaties etc. Dit onderzoek is verricht in de periode waarop de dieren het meest actief zijn, te weten van mei tot en met augustus. Hierbij zijn de eenheden bestaande uit enkele cameravallen, marterboxen en spoorbuizen minimaal zes weken in het gebied geplaatst. Tijdens deze periode zijn de eenheden zo min mogelijk beroerd om verstoring te voorkomen. Na een paar weken zijn de eenheden éénmalig gecontroleerd op sporen en eventuele schade en zijn gelijk de geheugenkaartjes van de camera's vervangen. Na zes weken zijn de sporenbuizen nogmaals op sporen van marters gecontroleerd, zijn de eenheden opgehaald en de foto's van de cameravallen en de camera's in de marterboxen zijn achter de computer geanalyseerd en de aangetroffen zoogdieren/marters zijn op naam gebracht.

Ronde	Functie	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden
Verblijfplaats + functioneel leefgebied					
<i>Plaatsen eenheden</i>					
1	Plaatsen eenheden	10-07-2019	11:00 uur	13:45 uur	Bewolkt, droog, 15-16°C, wind 2-3 Bft
<i>Controle op sporen, eventuele schade en vervangen geheugenkaartjes camera's</i>					

2	Tussentijdse controle	20-07-2019	10:15 uur	13:45 uur	Bewolkt, regen, 18-19°C, wind 2-3 Bft
<i>Ophalen eenheden</i>					
3	Ophalen eenheden	22-08-2019	16:00 uur	18:40 uur	Onbewolkt, regen, 22-23°C, wind 2-3 Bft

Tabel 2. Veldonderzoek kleine marterachtigen.

In figuur 7, 8 en 9 is weergegeven waar de marterboxen, cameravallen en spoorbuizen geplaatst zijn binnen het plangebied.

Figuur 7. Monsterpunten locatie 1. Rood: wildcamera 'Struikrover 3.5', oranje: marterbox 'Mostela' en groen: sporenbuizen.

Figuur 8. Monsterpunten locatie 2. Rood: wildcamera 'Struikrover 3.5', oranje: marterbox 'Mostela' en groen: sporenbuizen.

Figuur 9. Monsterpunten locatie 3. Rood: wildcamera 'Struikrover 3.5', oranje: marterbox 'Mostela' en groen: sporenbuizen.

Vleermuizen

Het vleermuisprotocol adviseert bij het vermoeden op vaste verblijfplaatsen van boom- en gebouwbewonende vleermuizen, (essentieel) foerageergebied en vliegroutes van de te

verwachten vleermuissoorten (gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis) de volgende onderzoeksinspanning:

- Bij het vermoeden op verblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten (gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis) dient gericht vleermuisonderzoek uitgevoerd te worden middels 3 avond- of ochtendbezoeken in de periode 15 mei – 15 augustus, waarvan minimaal twee avondbezoeken tussen 15 mei en 15 juli, en 2 avondbezoeken in de periode 15 augustus – 1 oktober.
- Bij het vermoeden op verblijfplaatsen van boombewonende soorten (gewone grootoorvleermuis, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis) dient gericht vleermuisonderzoek uitgevoerd te worden middels 3 avond- of ochtendbezoeken in de periode 15 mei – 15 augustus, waarvan minimaal twee bezoeken tussen 15 mei en 15 juli, en 2 avondbezoeken in de periode 15 augustus – 15 september.
- Bij het vermoeden op (essentieel) foerageergebied en vliegroutes van de te verwachten vleermuissoorten dient gericht vleermuisonderzoek uitgevoerd te worden middels 2 avondbezoeken in de periode 15 mei – 15 september.

De bezoeken zijn te voet uitgevoerd. Het plangebied is deels door de aanwezigheid van verharding en vrij toegankelijke ruimten rondom de boerderij overzichtelijk.

Bij het bepalen van het aantal personen dat het plangebied onderzoekt is als uitgangspunt gehanteerd dat bij elke ronde 75% van het plangebied te allen tijde te overzien is.

Voor dit project is per veldbezoek voldoende dekking bereikt door de inzet van:

- Kraam- en zomerverblijfplaatsen: twee ecologen.
- Paarverblijfplaatsen: één ecooloog.

Door de onderzoeksintensiteit is een volledig beeld ontstaan over de aanwezigheid van en het gebiedsgebruik door vleermuizen (zie tabel 2).

Ronde	Functie	Datum	Begintijd	Eindtijd	Weersomstandigheden
Zomer- en kraamverblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroute					
<i>Avond – nacht</i>					
1	zomer- en kraamverblijfplaatsen, foerageergebied + vliegroute	27-05-2020	21:30 uur	00:25 uur	Onbewolkt, droog, 16-13°C, wind 1-2 Bft
2	zomer- en kraamverblijfplaatsen, foerageergebied + vliegroute	01-07-2020	22:00 uur	00:45 uur	Half bewolkt, droog, 19-15°C, wind 0-1 Bft
<i>Nacht – ochtend</i>					
3	zomerverblijfplaatsen, foerageergebied + vliegroute	25-05-2020	02:30 uur	05:20 uur	Bewolkt, droog, 12-13°C, wind 1-2 Bft
Paarverblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroute					
<i>Avond – nacht</i>					
4	paarverblijfplaatsen, foerageergebied + vliegroute	15-08-2020	22:15 uur	00:25 uur	Half bewolkt, droog, 21-17°C, wind 0-1 Bft

5	paarverblijfplaatsen, foerageergebied + vliegroute	07-09- 2020	21:30 uur	23:30 uur	Onbewolkt, droog, 15-13°C, wind 0-1 Bft
---	---	----------------	-----------	-----------	--

Tabel 2. Veldonderzoek vlermuizen.

Huismus, grote vos en grote weerschijnvlinder

De jaarrond beschermde huismus en de beschermde dagvlindersoorten grote vos en grote weerschijnvlinder zijn in 2019 en 2020 , tijdens het aanvullend natuuronderzoek ('Staring Advies, rapportnummer 2055: Aanvullend natuuronderzoek Park Achterhoek in Winterswijk' + 'Staring Advies, rapportnummer 2204: Aanvullend natuuronderzoek Park Achterhoek fase 1 in Winterswijk') niet aangetroffen in het plangebied. Deze soorten worden niet verder behandeld. De methode en bevindingen van het dit veldonderzoek zijn te lezen in: 'Staring Advies, rapportnummer 2055: Aanvullend natuuronderzoek Park Achterhoek in Winterswijk' en 'Staring Advies, rapportnummer 2204: Aanvullend natuuronderzoek Park Achterhoek fase 1 in Winterswijk'.

Resultaten van de inventarisatie

In deze paragraaf worden de resultaten van het gericht veldonderzoek naar kleine marterachtigen en vleermuizen en de aanwezigheid van de kerkuil besproken.

Aanwezige voortplantings- of vast rust of verblijfplaats(en)

Wezel

Op basis van habitatbeoordeling en de resultaten van het aanvullend onderzoek kan geconcludeerd worden dat het plangebied, en dan specifiek deelgebied 'Park Achterhoek, fase 1', geschikt leefgebied is en dat vaste rust- en verblijfplaatsen van de wezel mogelijk zijn in muizenholten, bosschages, houtstapels, rommelhoekjes, open (kap)schuren met opslag van materiaal en heggen, zoals aanwezig in het plangebied. De aanwezigheid van veel muizen, zoals mede uit het cameraonderzoek ook is gebleken, biedt de wezel voldoende voedsel in het plangebied. Door de dichte ruige vegetatie is er voldoende dekking voor de wezel. Dit is belangrijk aangezien de wezel kwetsbaar is voor predatie door grotere roofdieren, roofvogels en uilen.

Kerkuil

Er bevindt zich een bezetten nestkast van de kerkuil in de open kapschuur nabij de boerderij in deelgebied 'Park Achterhoek, fase 1'.

Aanwezige foerageergebied / vliegroute

Wezel

Op basis van habitatbeoordeling en de resultaten van het aanvullend onderzoek kan geconcludeerd worden dat het plangebied, en dan specifiek deelgebied 'Park Achterhoek, fase 1', geschikt leefgebied is en dat vaste rust- en verblijfplaatsen van de wezel mogelijk zijn in muizenholten, bosschages, houtstapels, rommelhoekjes, open (kap)schuren met opslag van materiaal en heggen, zoals aanwezig in het plangebied. De aanwezigheid van veel muizen, zoals mede uit het cameraonderzoek ook is gebleken, biedt de wezel voldoende voedsel in het plangebied. Door de dichte ruige vegetatie is er voldoende dekking voor de wezel. Dit is belangrijk aangezien de wezel kwetsbaar is voor predatie door grotere roofdieren, roofvogels en uilen.

Gewone dwergvleermuis

De (laan)beplanting langs het toegangspad naar de boerderij en de bomengroep ter hoogte van de boerderij (deelgebied 'Park Achterhoek, fase 1') kunnen als essentieel foerageergebied en als vliegroute voor de gewone dwergvleermuis gezien worden.

Verbodsbepalingen

Voor welke soorten wordt de ontheffing aangevraagd?

- Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*)
- Kerkuil (*Tyto alba*)
- Wezel (*Mustela nivalis*)

Voor welk verbod wordt de ontheffing aangevraagd?

- Artikel 3.1 lid 2 van de Wnb: het opzettelijk vernielen of beschadigen van nesten, rustplaatsen en eieren van vogels, of het wegnemen van nesten van kerkuil.
- Artikel 3.1 lid 4 van de Wnb: het opzettelijk verstoren van vogels, waaronder kerkuil.
- Artikel 3.5 lid 2 van de Wnb: het opzettelijk verstoren van gewone dwergvleermuis.
- Artikel 3.5 lid 4 van de Wnb: het beschadigen of vernielen van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis.
- Artikel 3.10, lid 2 van de Wnb: de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, waaronder wezel.

Effecten en beoordeling

Effecten van de werkzaamheden algemeen

Beoordeling van de effecten van de werkzaamheden zal zich voornamelijk concentreren op het deelgebied 'Park Achterhoek, fase 1' (gezondheidspark). Hier zijn namelijk tijdens de onderzoeken in 2019 en 2020 essentiële onderdelen van het leefgebied van de kerkuil, wezel en gewone dwergvleermuis vastgesteld. In het overige onderzochte deel van het plangebied, bestaande uit het deelgebied 'Park Achterhoek, fase 2' (distributiecentrum Obelink), zijn geen essentiële onderdelen van het leefgebied van beschermde soorten vastgesteld. Tevens betreft het hier, net als het nabijgelegen project 'Zonneveld Arrisveld', een losstaand project. De ontwikkelingen in deze gebieden worden wel terloops bij de effectbeoordeling meegenomen.

Cumulatief effect op de kerkuil, wezel en gewone dwergvleermuis

Naast de ontwikkeling in het plangebied Park Achterhoek is er grenzend aan het plangebied ook sprake van andere actuele ontwikkelingen, waaronder de realisatie van een zonneveld ('Zonneveld Arrisveld') op 7,2 ha landbouwgrond langs de westrand van het plangebied: zie figuur 10.

De stichting Vicarie Sancti Nicolai is eigenaar van het landgoed De Batenborgh. Om de exploitatie van landgoed en stichting te verbeteren en bij te dragen aan de klimaatdoelstellingen is de samenwerking gezocht met Solarcentury voor de realisatie van een zonneveld op 7,2 ha landbouwgrond.

Het gebruik van energieopwekking door middel van zonnepanelen is volgens het vigerend bestemmingsplan niet toegestaan. Voor deze ontwikkeling is een omgevingsvergunning verleend op basis van een omgevingsvergunning buitenplanse afwijking.

Van de 7,2 ha wordt een oppervlakte van circa 5 ha bedekt met zonnepanelen. De panelen komen in een oost-west opstelling te staan met een dakconstructie. Elke rij heeft een breedte van 10,10 meter. De ruimte tussen de panelen is 1,5 meter. De esrand, in het zuidelijke deel van deelgebied 2, zal worden versterkt door het plaatsen van een singel van eik met onderbegroeiing van inheemse soorten. Het plangebied wordt omzoomd door hekwerk, hekwerk met beplanting, geschoren haag en losse haag. Er wordt geen verlichting geplaatst. Het hekwerk wordt, onder andere voor kleine grondgebonden zoogdieren, op circa 20 cm boven de grond geplaatst. Het plangebied wordt ingezaaid met een zaadmengsel voor bloemrijk grasland voor voedselrijke gronden. Er zal gefaseerd gemaaid worden. Het plangebied wordt niet meer bemest.

Om eventuele significante gevolgen voor beschermde flora en fauna in beeld te krijgen is in augustus 2019 door Eelerwoude een quickscan natuurtoets uitgevoerd (Eelerwoude, projectnummer: P8688.10: Toetsing Wet natuurbescherming, Zonneveld Arrisveld. 5 augustus 2019).

Conclusie m.b.t. beschermde soorten:

De locatie waar het zonneveld gesitueerd wordt heeft momenteel weinig natuurwaarde. De ontwikkeling heeft negatieve effecten op soorten die foerageren op rijk grasland, zoals haas, konijn en ree. Voor soorten die afhankelijk zijn van kruidenrijk grasland en landschapselementen zoals houtwallen, singels en heggen zal het plangebied geschikter worden. De ontwikkeling zal (tijdelijk) negatieve effecten hebben op enkele algemeen voorkomende soorten die zijn vrijgesteld van de ontheffingsplicht. De ingreep heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van deze soorten omdat er sprake is van een tijdelijke, en plaatselijke verstoring, er voldoende leefgebied aanwezig blijft en het relatief algemene soorten betreft.

Figuur 10. Ligging 'Zonneveld Arrisveld' (geel) t.o.v. plangebied 'Park Achterhoek' (rood), bron: Gebiedsvisie kaart Gemeente Winterswijk.

Effecten van de werkzaamheden op de kerkuil

Tijdelijke effect op de kerkuil

Door het verwijderen/slopen van de open kapschuur met bezette nestkast gaat de huidige nestlocatie van de kerkuil verloren. Het kerkuilenpaar zal een nieuwe nestkast moeten vinden op een locatie buiten het plangebied.

Door het bouwrijp maken van de kavels voor de realisatie van een distributiecentrum en gezondheidspark verdwijnt een gedeelte foerageergebied. Het territorium strekt zich over het algemeen tot enkele kilometers rondom de nestlocatie (bron: Kennisdocument Kerkuil). Binnen deze zone is ook tijdens de geplande werkzaamheden voldoende geschikt

foerageergebied beschikbaar. Er blijft voldoende geschikt leefgebied voor de kerkuil voorhanden. Om het verlies aan foerageergebied te compenseren wordt het foerageergebied versterkt. Het te versterken foerageergebied heeft wel tijd nodig om aan te slaan en om als een volwaardig foerageergebied te kunnen functioneren.

Permanent effect op de kerkuil

Door het treffen van mitigerende maatregelen vooraf en tijdens de werkzaamheden, het versterken van het leef-/foerageergebied en het aanbrengen van extra kerkuilenkasten, worden geen blijvende negatieve effecten op de populatie van de kerkuil verwacht. Wanneer de werkzaamheden afgerond zijn kan het plangebied weer (deels) geschikt zijn als leef-/foerageergebied voor de kerkuil. Gezien de beperkte omvang van het project en het territorium zich tot enkele kilometers rondom de nestlocatie uitstrekt, is geen sprake van een negatief effect op de instandhouding van de populatie. In de wijde omgeving van het plangebied, en rondom de alternatieve nestplaatsen, is voldoende geschikt leef-/foerageergebied voor de kerkuil aanwezig. Betreffende nestlocatie en het bijbehorende functionele leefgebied ligt nabij de spoorlijn Winterswijk-Zutphen met aangrenzende greppels, opslag en braamstruwelen, het landgoed Mentink, bosschages, diverse agrarische percelen en boerenerven. Tussen het plangebied en deze (alternatieve) leefgebieden bevinden zich braamstruwelen, slootkanten, greppels, bosschages waaronder het bosje langs de noordzijde van de retentievijver en de oeverzone van de retentievijver en de aansluitende watergang. Deze kunnen functioneren als foerageergebied en rust- en voortplantingsplaatsen voor de kerkuil. In combinatie met het plaatsen van minimaal twee nieuwe / alternatieve nestkasten betekend dit dat de kerkuil, ruim voldoende uitwijkmogelijkheden naar alternatieve leef- en foerageergebieden heeft.

Cumulatief effect op de kerkuil

In het door Eelerwoude uitgevoerde quickscan natuurtoets is aangegeven dat er geen aanwijzingen zijn gevonden van verblijfplaatsen van soorten met jaarrond beschermde nesten als de kerkuil. Wel is mogelijk dat enkele soorten, zoals kerkuil, van het plangebied gebruik maken om te foerageren en het plangebied onderdeel uit kan maken van de functionele leefomgeving van de kerkuil. Het plangebied is nu, door het intensieve landbouwgebruik, matig geschikt als foerageergebied voor de kerkuil.

De inrichting van het zonneveld, bestaande uit het versterken van de esrand, het aanbrengen van een struweel en haagbeplanting en het inzaaien van het plangebied met een zaadmengsel, heeft mogelijk een positief effect voor de kerkuil. Betreffende inrichtingsmaatregelen vormen een potentieel (alternatief) foerageergebied voor de soort.

Er is geen sprake van een cumulatief effect op de populatie van de kerkuil.

Effecten van de werkzaamheden op de wezel

Tijdelijke effect op de wezel

Door de geplande werkzaamheden is tijdelijk sprake van verstoring door geluid, trillingen en menselijke aanwezigheid. Daarnaast is er een (tijdelijk) verlies aan foerageergebied en vaste rust- en verblijfplaatsen, in de vorm van muizenholten, bosschages, houtstapels, rommelhoekjes, open (kap)schuren met opslag van materiaal en heggen, die door de werkzaamheden verwijderd, gesloopt en/of verloren gaan.

Permanent effect op de wezel

Door een aangepaste werkwijze, de fasering van de werkzaamheden in tijd, het verbeteren van het bestaand leefgebied en het realiseren van nieuw leefgebied is er geen permanent effect op de wezel. Wanneer de werkzaamheden afgerond zijn kan het plangebied weer geschikt zijn als leefgebied voor de wezel. Gezien de beperkte omvang van het project en het ontbreken van permanente effecten op de wezel, is geen sprake van een negatief effect op de instandhouding van de populatie. Betreffende locatie ligt nabij de spoorlijn Winterswijk-Zutphen met aangrenzende greppels, opslag en braamstruwelen, het landgoed Mentink, bosschages en diverse boerenerven. Tussen het plangebied en deze (alternatieve) leefgebieden bevinden zich braamstruwelen, slootkanten, greppels, bosschages waaronder het bosje langs de noordzijde van de retentievijver en de oeverzone van de retentievijver en de aansluitende watergang. Deze kunnen functioneren als verbindingzone. Deze leefgebieden zijn uitermate geschikt als foerageergebied, verbindingzone en rust- en voortplantingsplaatsen voor de wezel. Dit betekent dat de wezel ruim voldoende uitwijkmogelijkheden naar alternatieve leefgebieden heeft.

Cumulatief effect op de wezel

In het door Eelerwoude uitgevoerde quickscan natuurtoets is aangegeven dat kleine marterachtigen als de wezel de esrand als verblijfplaats, migratieroute en foerageergebied kunnen gebruiken. De ontwikkeling heeft naar verwachting geen negatief effect op het aanbod van prooidieren op de plekken waar de panelen komen te staan, het voedselaanbod is daar nu ook al erg laag. Essentiële functies worden niet verstoord en het plangebied blijft voor deze soorten toegankelijk. Negatieve effecten op kleine marterachtigen als de wezel worden uitgesloten.

De inrichting van het zonneveld, bestaande uit het versterken van de esrand, het aanbrengen van een struweel en haagbeplanting en het inzaaien van het plangebied met een zaadmengsel, heeft mogelijk een positief effect voor kleine marterachtigen als de wezel. Langs de randen van het zonneveld zal het aantal potentiële verblijfplaatsen en het aantal prooidieren toenemen.

Er is geen sprake van een cumulatief effect op de populatie van de wezel.

Effecten van de werkzaamheden op de gewone dwergvleermuis

Tijdelijke effect op de gewone dwergvleermuis

Door het deels verwijderen van de groenstructuren in deelgebied 'Park Achterhoek, fase 1' (gezondheidspark) verdwijnt een deel van het foerageergebied van de gewone dwergvleermuis. De (laan)beplanting langs het toegangspad naar de boerderij en de bomengroep ter hoogte van de boerderij (deelgebied 'Park Achterhoek, fase 1'), welke als essentieel foerageergebied en als vliegroute voor de gewone dwergvleermuis gezien kunnen worden, blijven gehandhaafd. Er is tijdelijk sprake van vermindering van de kwaliteit van het foerageergebied. Maar gelet op de bestaande alternatieven in de directe omgeving en handhaving van de essentiële onderdelen van het functionele leefgebied, kan dit overbrugd worden, waardoor de instandhouding van de lokale populatie niet in het geding komt.

Permanent effect op de gewone dwergvleermuis

Door het treffen van mitigerende maatregelen vooraf en tijdens de werkzaamheden en de beschikbaarheid van alternatieve foerageergebieden na afronding van de werkzaamheden, worden geen blijvende negatieve effecten op de populatie van de gewone dwergvleermuis verwacht. Gezien de gunstige staat van instandhouding van de soort in Nederland, de relatief lage aangetroffen aantallen, de beschikbare alternatieve foerageergebieden en het treffen van mitigerende/compenserende maatregelen wordt geen permanent effect op de soort verwacht.

Cumulatief effect op de gewone dwergvleermuis

In het door Eelerwoude uitgevoerde quickscan natuurtoets is aangegeven dat het plangebied matig geschikt is als foerageergebied voor vleermuizen. Langs de randen van de deelgebieden, waar beplanting aanwezig is, is geschikt foerageergebied aanwezig. In het open veld heeft de wind vrij spel en zijn door de huidige functie van intensief beheer (gras)land maar weinig insecten, waardoor deze plekken geen belangrijke functie hebben als foerageergebied voor vleermuizen, waaronder de gewone dwergvleermuis. Negatieve effecten op foerageergebied en andere functies van vleermuizen kunnen worden uitgesloten.

De inrichting van het zonneveld, bestaande uit het versterken van de esrand, het aanbrengen van een struweel en haagbeplanting en het inzaaien van het plangebied met een zaadmengsel, heeft mogelijk een positief effect voor foeragerende vleermuizen als de gewone dwergvleermuis.

Er is geen sprake van een cumulatief effect op de populatie van de gewone dwergvleermuis.

Betrokken deskundige

De ontheffingsaanvraag is door een ervaren ecooloog (de heer S.J.J. Wamelink) van Staring Advies opgesteld. Staring Advies is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus.

Wijze waarop de effecten tijdens de werkzaamheden worden gevolgd

De maatregelen vinden onder begeleiding van een ecooloog plaats. Er wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld en overgedragen aan de uitvoerders. De te nemen stappen welke effect kunnen hebben op de verblijfplaatsen van de kerkuil en wezel, foerageergebied van de wezel en (essentieel) foerageergebied en vliegroute van de gewone dwergvleermuis worden vastgelegd in een logboek.

Voorkomen van negatieve effecten

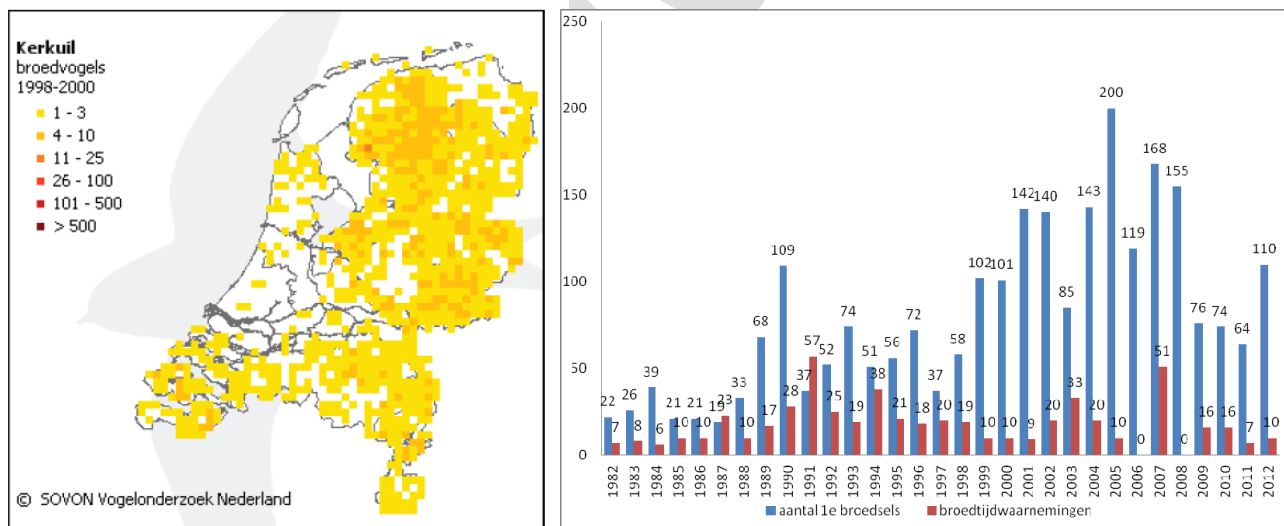
Door de werkzaamheden buiten de (meest) kwetsbare periode van de aanwezige soorten uit te voeren en door voorafgaand, tijdens en na de werkzaamheden maatregelen te nemen worden er geen negatieve effecten verwacht. De werkzaamheden worden onder ecologische begeleiding uitgevoerd. Voorafgaand aan het slopen van bebouwing, kappen van bomen en verwijderen van groen vindt een ecologische inspectie plaats. Daarnaast worden eventueel aanwezig amfibieën in de te dempen vijver weggevangen en verplaatst naar een geschikte locatie in de omgeving (retentievijver ziekenhuis) (zorgplicht). De te nemen maatregelen worden in een werkprotocol beschreven. Dit protocol zal op de locatie aanwezig zijn en zal onder alle betrokken partijen bekend zijn. Werkzaamheden worden aantoonbaar conform dit protocol uitgevoerd.

Gunstige staat van instandhouding

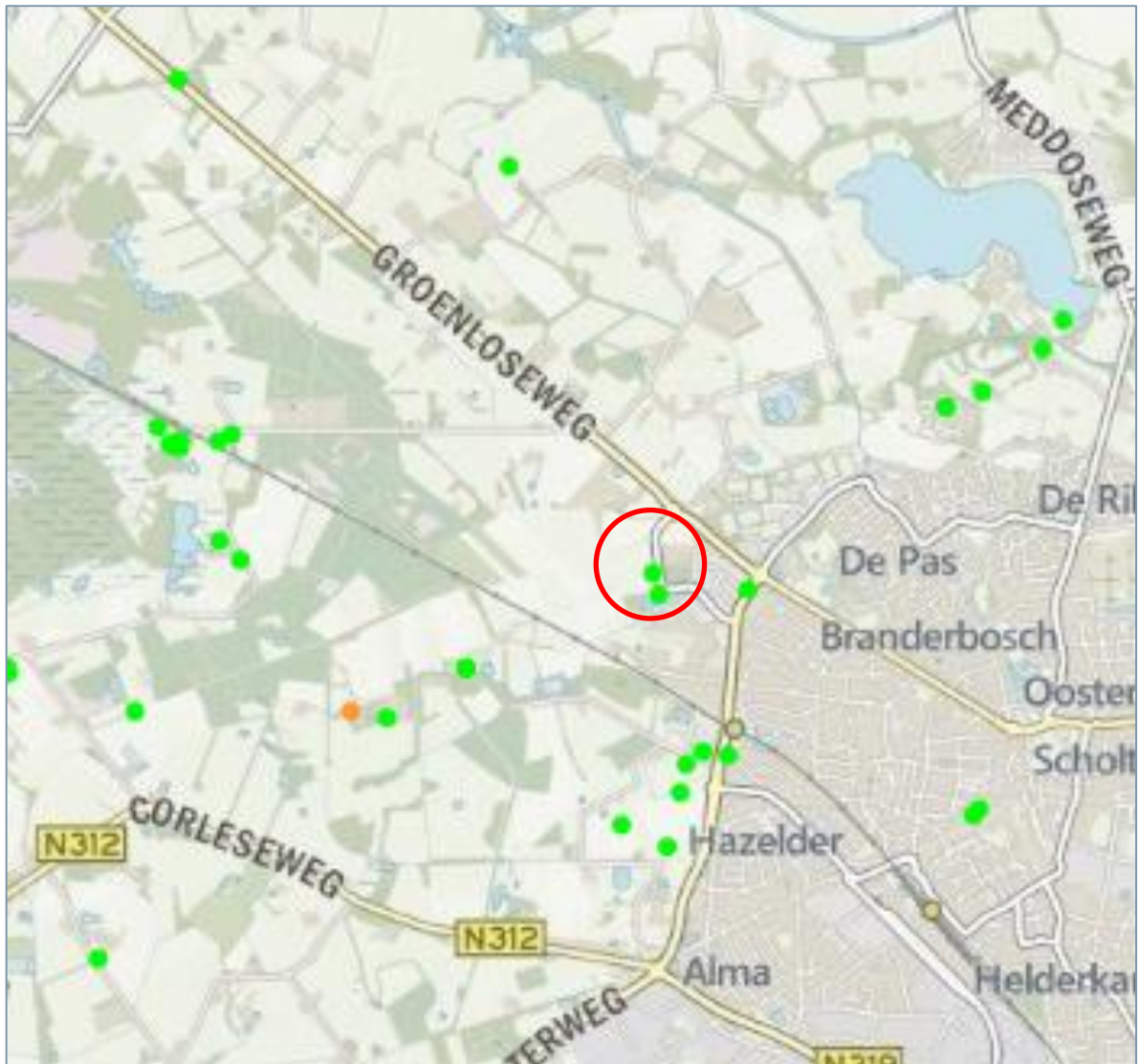
Staat van instandhouding kerkuil

Het aantal broedparen van de kerkuil wisselt door de jaren heen, vooral onder invloed van strenge winters en goede muizenjaren. Na een sterke afname in de strenge winter van 1963 en latere jaren tot 100 broedparen in 1979 neemt het aantal broedparen vanaf het eind van de jaren zeventig van de vorige eeuw weer toe. Het aantal lijkt zich vanaf 2000 te stabiliseren, maar wel met de eerdergenoemde, zeer wisselende aantallen broedparen per jaar. Er wordt geschat dat er momenteel tussen de 2.000 en 3.000 broedparen in Nederland zijn (zie figuur 11). De belangrijkste redenen voor de eerdere afname zijn de verkavelingen, waardoor het landgebruik intensiever werd, en het gebruik van bestrijdingsmiddelen tegen muizen. De strenge, sneeuwrijke winters van 1963 en 1979 hebben ook hun tol geëist. Het herstel komt vooral door specifieke beschermingsmaatregelen die zijn gericht op de kerkuil, zoals het aanbieden van nestplaatsen, zachte winters zonder/ met weinig sneeuw en het geven van voorlichting (bron: Kennisdocument Kerkuil). De staat van Instandhouding van de kerkuil als broedvogel in Nederland is vrij gunstig.

Lokaal (gemeente Winterswijk e.o.) en regionaal (Achterhoek en Liemers) is de kerkuil een relatief algemeen voorkomende broedvogel in het agrarisch cultuurlandschap, maar ook regionaal schommelen de aantallen van jaar tot jaar (bron: Kerkuilenwerkgroep Achterhoek en Liemers), zie figuur 11 en 12.

Figuur 11 en 12. Landelijke verspreiding kerkuil en regionale trend 1982-2012 (bron: Kennisdocument Kerkuil en Kerkuilenwerkgroep Achterhoek en Liemers).

Figuur 13. Verspreiding kerkuil in de omgeving van het plangebied (rood), bron: NDFF.

Staat van instandhouding wezel

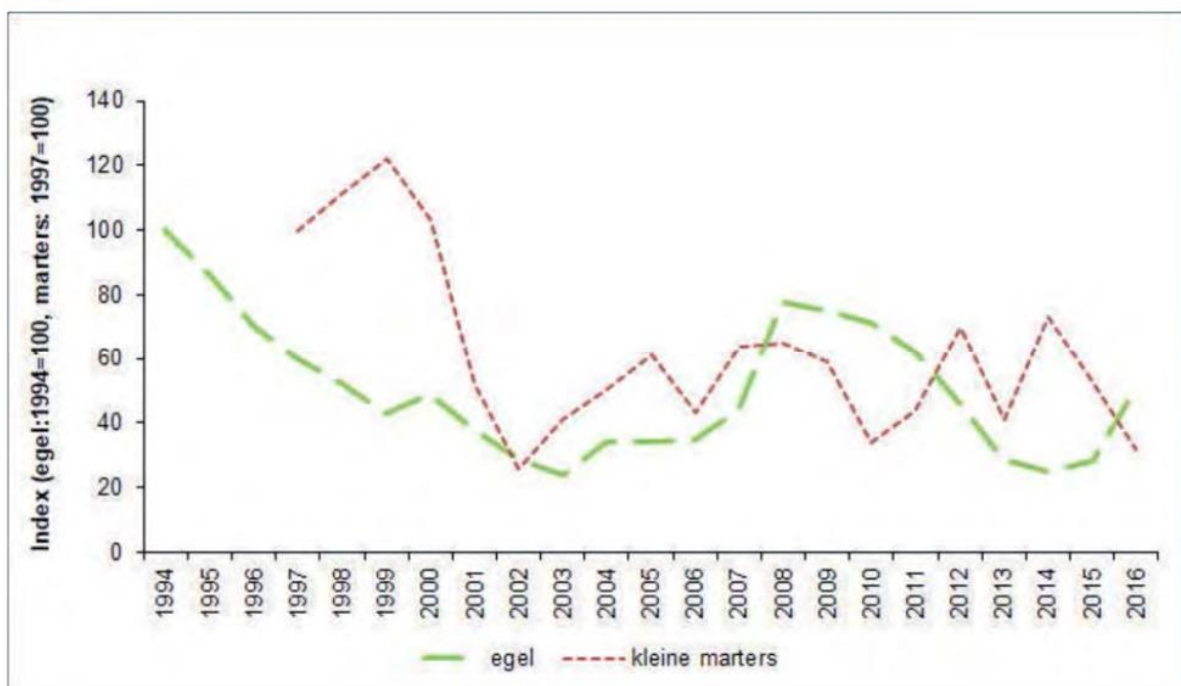
De wezel komt verspreid voor in de provincie Gelderland vooral voor in de lagere delen van de provincie. Uitzondering hierop is het rivierengebied tussen Rijn en Waal (globaal de Betuwe), mogelijk omdat dit gebied te open is (geen dekking). Op de stuwwal van de Veluwe en in de Achterhoek ontbreken grotendeels waarnemingen.

Voor de wezel geldt dat er landelijk en ook provinciaal sprake is van een afnemende trend (bron: Provincie Gelderland). De omvang van de wezelpopulatie is echter onbekend (bron: De staat van instandhouding, factsheets voor 25 soorten in Gelderland, Arcadis 16 mei 2018). Er zijn van de wezel te weinig telgegevens bekend voor het opstellen van een betrouwbare trendberekening (hoge standaardfouten). Dit geldt voor alle kleine marterachtigen. Deze soorten zijn over de jaren heen waargenomen in slechts 73 telplots

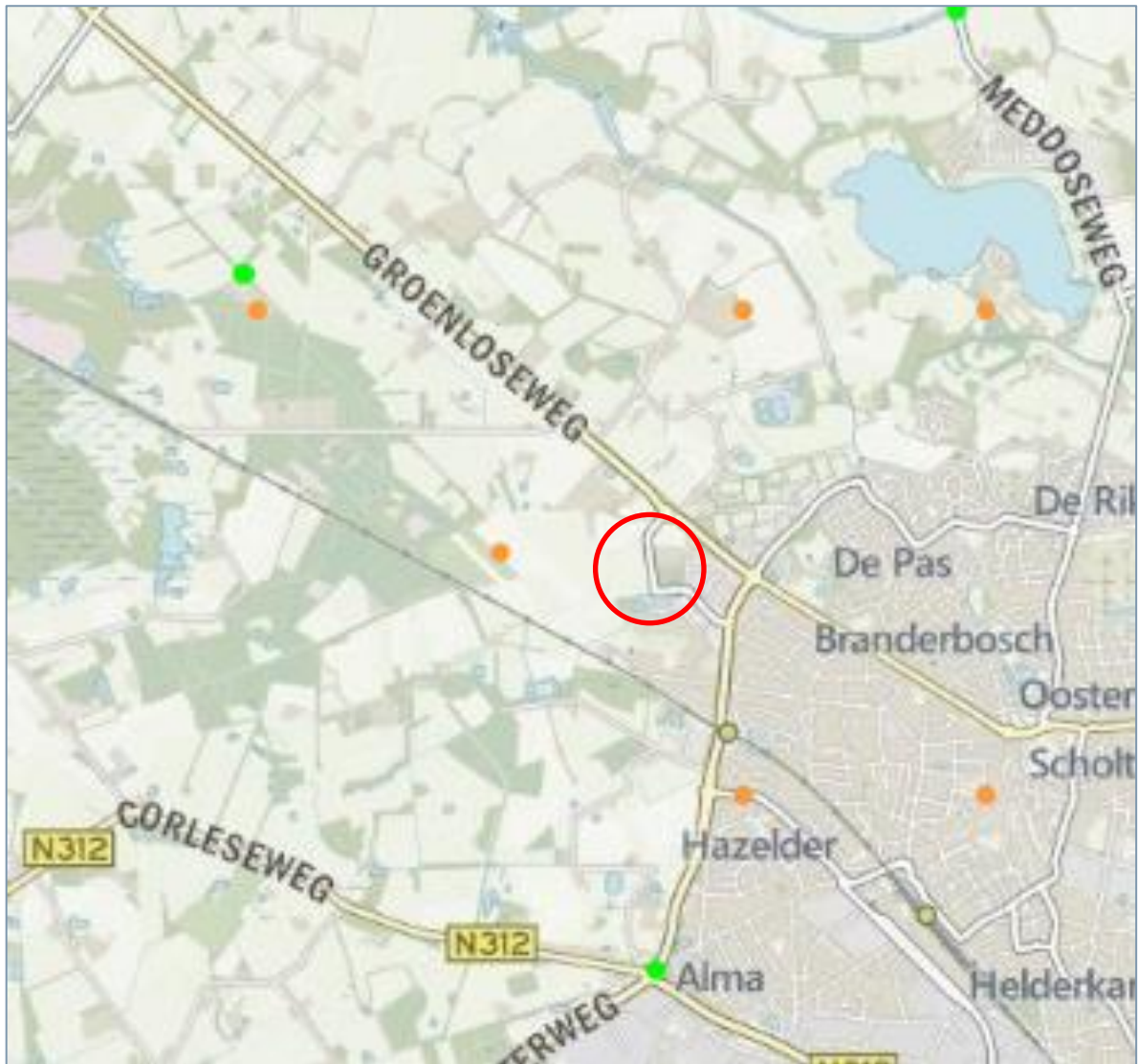
in geheel Nederland. Deze plots zijn echter niet allemaal jaarlijks geteld. Tevens laten de kleine martersoorten zich maar weinig overdag zien. Dat maakt de index gevoelig voor invloeden die met toeval te maken hebben.

Het aandeel in deze trend is 73 telplots voor wezel, 92 telplots voor hermelijn en 94 telplots voor bunzing. De samengestelde trend laat een sterke afname in populatiegrootte zien over de periode 1997-2016 (Zoogdierverseniging, 2017: zie figuur 14). Op basis van deze gegevens is de trend van de populatie beoordeeld als 'verslechterend'. De landelijke staat van instandhouding is beoordeeld als 'ongunstig – slecht'. Vermoedelijk is het aandeel van Gelderland evenredig aan de landelijke staat van instandhouding.

Trend

Figuur 14. Index van de aantalsontwikkeling van de egel en kleine marterachtigen (wezel, hermelijn en bunzing) in Nederland in de periode 1994-2016 (n=220) in het meetnet Dagactieve Zoogdieren. Bron: Zoogdierverseniging, 2017.

Figuur 15. Verspreiding wezel in de omgeving van het plangebied (rood), bron: NDFF.

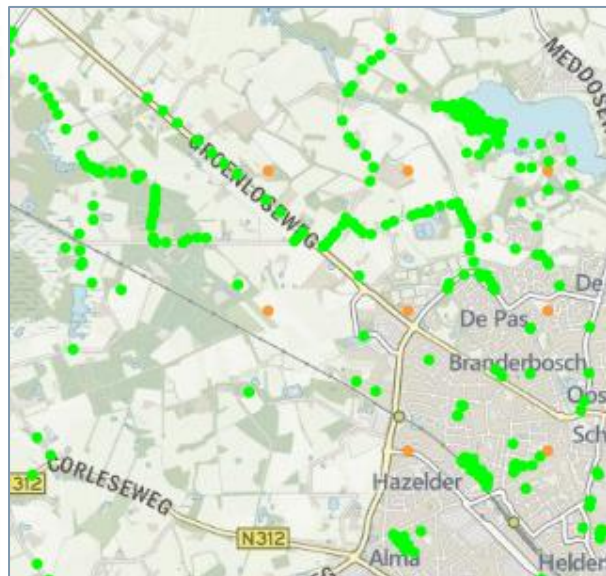
Staat van instandhouding gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is een van de meest voorkomende vleermuizen van Europa en de meest voorkomende soort in stedelijk en agrarisch gebied. In Nederland is deze soort algemeen (zie figuur 10). De gewone dwergvleermuis is de meest wijdverspreide vleermuissoort in de omgeving van het plangebied (bron: Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) en wordt in allerlei habitats vastgesteld: bebouwde kom, stadsparken, bij diverse typen wateren en het agrarisch buitengebied van Winterswijk (zie figuur 17). Er zijn geen uitspraken te doen over aantalsontwikkelingen in Nederland: er zijn geen aanwijzingen voor een af- dan wel toename in aantallen. Mogelijk neemt het aanbod van geschikte verblijfplaatsen wel af vanwege de toenemende na-isolatie van gebouwen en het

dichten van kieren en gaten in gebouwen (bron: Kennisdocument Gewone dwergvleermuis, BIJ12).

Figuur 16. Verspreiding van de gewone dwergvleermuis in Nederland (bron: Kennisdocument Gewone dwergvleermuis).

Figuur 17. Voorkomen gewone dwergvleermuis in de omgeving van het plangebied (rood), bron: NDFF.

Beïnvloeding staat van instandhouding door de werkzaamheden

Er is sprake van een (tijdelijk) negatief effect op de wezel, kerkuil en gewone dwergvleermuis door de geplande activiteiten. Door de werkzaamheden buiten de meest kwetsbare perioden van de wezel, kerkuil en gewone dwergvleermuis uit te voeren en door voorafgaand, tijdens en na de werkzaamheden maatregelen te nemen worden er geen permanente negatieve effecten verwacht en komt de gunstige staat van instandhouding van deze soorten niet in het geding. Ook de lokale aard van de geplande werkzaamheden en beperkte omvang van het plangebied zorgen ervoor dat er geen sprake is van een regionaal effect op de populatie/instandhouding.

Maatregelen

Voorafgaand, tijdens en na de werkzaamheden worden maatregelen getroffen om overtreding van de verbodsbepalingen artikel 3.1, lid 2, artikel 3.1, lid 4, artikel 3.5 lid 2 en artikel 3.5 lid 4 te voorkomen.

Voorafgaand aan de werkzaamheden te nemen maatregelen:

Kerkuil

Tijdens de werkzaamheden in het plangebied is sprake van verlies van een vaste verblijfplaats van de kerkuil en een deel van het foerageergebied van de kerkuil. De volgende maatregelen worden getroffen om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken:

Werken buiten de meest kwetsbare periode

De kerkuil gebruikt zijn nest jaarrond en het gehele jaar kan aangemerkt worden als kwetsbare periode voor de kerkuil. De meest kwetsbare periode hierbinnen is de voortplantingsperiode. De voortplantingsperiode loopt van februari tot en met augustus.

Alternatieve verblijfplaatsen

Voor de te verwijderen kerkuilenkast in de open kapschuur bij de boerderij in deelgebied 'Park Achterhoek, fase 1' worden (minimaal) twee nieuwe kasten opgehangen in de directe omgeving van het plangebied. De kasten worden op zo kort mogelijke afstand van de oorspronkelijke verblijfplaats geplaatst, buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. De kasten worden op maximaal 500 meter afstand van de huidige locatie opgehangen, binnen het huidige territorium van de kerkuil, gebaseerd op recente waarnemingen (zie figuur 18). De locaties waar de kerkuilenkasten worden opgehangen voldoen aan de eisen zoals gesteld in het Kennisdocument Kerkuil (versie 1.0, juli 2017) van BIJ12. Voor de exacte locatiekeuze en het ophangen van de nestkasten wordt samenwerking gezocht met de heer H. Wesselink, contactpersoon kerkuilenwerkgroep Winterswijk. Hij/zij beschikken eveneens over actuele gegevens over reeds aangebrachte kasten (en bezetting). De vervangende verblijfplaatsen worden minimaal 3 maanden voorafgaande aan het verwijderen van de huidige nestkast aangebracht, bij voorkeur in de periode september - december. Dit in verband met de gewenningsperiode. Het daadwerkelijk verwijderen van de nestkast / slopen van de kapschuur zal ruim voor de voortplantingsperiode uitgevoerd moeten worden: 15 september – 15 januari. Volgens de heer H. Wesselink, contactpersoon kerkuilenwerkgroep Winterswijk, zitten kerkuilen vaak al vanaf januari bij hun nestlocaties en kunnen jongen, soms nog ver in september in de kast aanwezig zijn (derde legsel). Daarom wordt het verwijderen van de nestkast / slopen van de kapschuur bij voorkeur in oktober uitgevoerd.

Alternatieve verblijfplaatsen van kerkuil worden in de regel binnen 500 meter van de oorspronkelijke verblijfplaats aangebracht (bron: Kennisdocument Kerkuil, versie 1.0, juli

2017, BIJ12). Binnen dit zoekgebied vallen echter verschillende reeds bezette nestkasten / territoria, en dan voornamelijk ten noorden van het plangebied (overzijde Groenloseweg) en op het nabijgelegen landgoed Mentink (waarnemingen / persoonlijke mededeling H. Wesselink). Het leefgebied van de kerkuil varieert van 60 hectare in een voor de kerkuil heel goed gebied, tot 1.200 hectare in een voor de kerkuil arm gebied. De grootte van het functionele leefgebied wordt grotendeels bepaald door het voedselaanbod. Bij een geschikt voedselaanbod hebben kerkuilen voldoende aan een gebied van 500 tot 1.500 meter rond de broedplaats. Als het voedselaanbod kleiner is heeft de kerkuil een groter gebied nodig (bron: Kennisdocument Kerkuil, versie 1.0, juli 2017, BIJ12).

Door de hoge dichtheid aan bezette kerkuilenkasten rond Winterswijk, en specifiek rondom het deelgebied 'Park Achterhoek, fase 1' (persoonlijke mededeling H. Wesselink en Kerkuilenwerkgroep Achterhoek en Liemers) en de ligging van de bebouwde kom van Winterswijk heeft het zoekgebied zich noodgewongen tot de 'kerkuilloze' gebieden ten noordwesten van de huidige nestlocatie geconcentreerd. Als afbakening van het zoekgebied is daarom een gemiddelde van 1.000 meter aangehouden vanaf de onderzoekslocatie (functioneel leefgebied van de kerkuil). De heer H. Wesselink heeft hiervoor twee locaties / (boeren)erven geselecteerd, waar nog geen (bezette) kerkuilenkasten aanwezig zijn. Het betreft hier de volgende twee locaties (met afstand tot de huidige nestlocatie):

- Meekertweg 1 (ca. 600 meter)
- Meekertweg 2 (ca. 900 meter)

Zie bijlage 2 voor de alternatieve nestlocaties voor de kerkuil.

Realiseren van alternatief foerageergebied

Om het gedeeltelijke verlies van potentieel foerageergebied in de vorm van ruderaal en ruig(te)e vegetaties en structuurrijke randen, door de ruimtelijke ontwikkeling (realisatie van een gezondheidspark) te compenseren wordt de kwaliteit van bestaand foerageergebied versterkt. Compensatie in het deelgebied 'Park Achterhoek, fase 1' vindt plaats door aanplant van inheemse boom- en struiksoorten het gebruik van zaadmengels met inheemse soorten. In de directe omgeving worden in de autonome projecten deelgebied 'Park Achterhoek, fase 2' en bij 'Zonneveld Arrisveld' maatregelen getroffen, welke eveneens het gedeeltelijke verlies van potentieel foerageergebied compenseren. Betreffende maatregelen bestaan hier o.a. uit aanplant van bosaanplant en struweel langs het nieuw te bouwen distributiecentrum en bij 'Zonneveld Arrisveld', aanplant van fruitbomen langs de ontsluitingsweg Beatrixpark en het gebruik van zaadmengels met inheemse soorten bij het distributiecentrum en bij 'Zonneveld Arrisveld' (zie bijlage 1 en 2).

Ecologisch werkprotocol

Er wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld, waarin de werkwijze met betrekking tot de kerkuil wordt beschreven.

Wezel

Tijdens de werkzaamheden in het plangebied waar de verblijfplaats van de wezel, en het bijbehorend functioneel leefgebied, zich bevinden, is mogelijk tijdelijk sprake van verlies aan verblijfplaatsen en geschikt habitat. Ook is mogelijk sprake van verstoring van individuen door geluid, trillingen, menselijke aanwezigheid etc. De volgende maatregelen worden getroffen om negatieve effecten zoveel mogelijk te voorkomen of te beperken:

Werken buiten de meest kwetsbare periode

Werkzaamheden als het ongeschikt maken van het leefgebied in deelgebied 'Park Achterhoek, fase 1' worden niet uitgevoerd binnen de periode 15 maart tot 1 september.

Vooraf ongeschikt maken leefgebied

Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt het plangebied gedeeltelijk ongeschikt gemaakt voor de wezel. Dit gebeurt door enkele opgaande begroeiing en potentiële rustplaatsen (takkenhopen e.d.) te verwijderen en de vegetatie daarna kort te houden door frequent te maaien. Deze maatregel wordt genomen in combinatie met het verbeteren van het bestaand leefgebied en het realiseren van nieuw leefgebied in de directe omgeving van het gebied. Het leefgebied van de wezel, in deelgebied 'Park Achterhoek, fase 1', wordt minimaal een week voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt door het te maaien (maximaal tien centimeter boven het maaiveld) en het maaisel direct af te voeren. Zo wordt voorkomen dat tijdens de grondwerkzaamheden nog dieren aanwezig zijn. Hierbij wordt één kant op gemaaid. Ook bij het verwijderen van de opgaande groenstructuren wordt zoveel mogelijk één richting op gewerkt, zodat vluchtgelegenheid aanwezig is. Om verkeersslachtoffers te voorkomen dienen de werkzaamheden in zuidelijke richting, van de drukke verkeersader (provinciale weg N319/Groenloseweg), uitgevoerd te worden. Aanwezige wezels hebben dan de mogelijkheid om (tijdelijk) richting geschikt leefgebied ten zuiden en westen van het plangebied uit te wijken. De exacte werkwijze wordt in een ecologisch werkprotocol vastgelegd.

Realiseren van nieuw leefgebied en verblijfplaatsen

Door het verwijderen van groenstructuren en de inrichting van het terrein (fase 1: ontwikkeling van het gezondheidspark 'Park Achterhoek') wordt het functioneel leefgebied van de wezel aangetast en verdwijnen vermoedelijk verblijfplaatsen onder boomwortels, in zoogdierholen of dichte vegetatie. Wanneer de vegetatie en de nieuwe bosschages in het plangebied zich herstellen / verder ontwikkelen is er weer voldoende dekking aanwezig voor de soort. In het gezondheidspark wordt een bestaande groenstrook van minimaal 20 meter langs de oost-en zuidzijde, inclusief de beplantingen langs het toegangspad naar de boerderij en een bomengroep van forse zomereiken aan de westzijde van de boerderij gehandhaafd. In het 'nieuwe' leefgebied worden 3 marterhopen aangebracht en wordt dekking en geleiding gerealiseerd via takkenrillen en lijnvormige aanplant van bosplantsoen. Het overige deel van dit gebied wordt deels als kort en deels als extensief/ruig grasland beheerd, zodat ook hier voldoende dekking voor de wezel gewaarborgd is. Door deze afwisseling van vegetatiestructuur en het aanbieden van

alternatieve verblijfplaatsen zorgt voor voldoende dekking en voedselaanbod voor de wezel, waardoor het plangebied weer geschikt leefgebied wordt. In de directe omgeving worden in de autonome projecten deelgebied 'Park Achterhoek, fase 2' (distributiecentrum Obelink) en bij 'Zonneveld Arrisveld' maatregelen getroffen als alternatief leefgebied kunnen fungeren. Betreffende maatregelen bestaan hier o.a. uit aanplant van bosaanplant en struweel langs het nieuw te bouwen distributiecentrum en bij 'Zonneveld Arrisveld', aanplant van fruitbomen langs de ontsluitingsweg Beatrixpark en het gebruik van zaadmengels met inheemse soorten bij het distributiecentrum en bij 'Zonneveld Arrisveld'.

Aanbieden alternatieve verblijfplaatsen

Het plangebied wordt groen ingericht met diverse bosschages van inheemse boom- en struiksoorten en grasstroken met natuurlijke bloemmengsels. Op twee locaties worden marterhopen gerealiseerd en op drie locaties worden takkenrillen geplaatst. Daarnaast worden in, of in de directe nabijheid van hagen of heggen aanvullende mogelijkheden voor wezel in de vorm van steenhopen aangeboden. Wanneer gestart wordt met de werkzaamheden wordt ook gelijk gestart met het inrichten van deze compensatiegebieden / alternatieve verblijfplaatsen.

Een marterhoop bestaat een bodem van dun materiaal zoals takjes, riet of gras. Daarop komt een kern, bestaande uit gestapelde stammen en dikke takken van minimaal een meter hoog. In de holten die ontstaan worden vervolgens takken en twijgen gestoken. Zo wordt voorkomen dat de stapel snel inzakt. Vervolgens wordt de marterhoop voorzien van een isolerende laag riet of hooi, van minimaal een halve meter dik. Deze laag wordt idealiter jaarlijks aangevuld om de isolatiewaarde te behouden. Onderhoudsvriendelijker is het om de marterhoop te voorzien van een nestkast of bijvoorbeeld betonnen U-elementen voorzien van hooi. De marterhoop is minimaal één meter hoog, twee meter breed en drie meter lang.

Takkenrillen zijn stammen, takken, bladeren en ander snoeimateriaal welke over de lengterichting op elkaar zijn gestapeld, meestal tussen een dubbele rij palen. Door de ruimte tussen de palen op te vullen ontstaat er zo een natuurlijke erf- of perceelafdeling met veel dekking voor vogels en kleine zoogdieren. Het hout verteert langzaam en moet minimaal elke 3-5 jaar worden aangevuld met vers snoeimateriaal. Takkenrillen die als bijzonder waardevol voor kleine marterachtigen kunnen worden beschouwd, hebben een onderlaag van dikkere stammen (10-15 cm. diameter), zijn minimaal 1 m. hoog en minimaal 1 m. breed. Idealiter groeit rond de takkenril een strook van minimaal 3-6 m. met ruige kruiden of gras welke maximaal eenmaal per jaar gefaseerd wordt gemaaid.

Steenhopen in, of in de directe nabijheid van hagen of heggen bieden aanvullende mogelijkheden voor de wezel. Ook smallere hagen en heggen kunnen dicht zijn en voldoende dekking bieden als deze traditioneel gelegd of gevlochten zijn. Bij de aanleg van een steenhoop dienen grote stenen (tenminste 30cm diameter) voor de bouw van de nestkamer, met daar bovenop kleinere stenen. Binnen in de nestkamer komt nestmateriaal

in de vorm van luchtig hooi of vergelijkbaar materiaal. De steenhoop moet minstens de volgende afmetingen hebben: 3 m. lang, 2 m. breed en 1 m. hoog.

Aanbieden veilige verbindingzones

Om verbinding met het omliggende buitengebied te behouden/te realiseren wordt een faunaverbinding, in de vorm van een faunatunnel, onder de ontsluitingsweg Beatrixpark aangelegd. Deze faunatunnel verbindt het zuidelijke deel van het deelgebied 'Park Achterhoek, fase 1' met de zone rondom de retentievijver bij het ziekenhuis en aangrenzende groenzones. Deze zal zo goed mogelijk aansluiten op bestaande verbindingroutes en bestaande landschapselementen. De faunatunnel biedt de wezel en overige aanwezige grondgebonden zoogdieren als egel veilige mogelijkheden om voorafgaand en vooral tijdens de geplande werkzaamheden het plangebied (tijdelijk) te verlaten en (tijdelijk) te vestigen in alternatieve leefgebieden. Tevens kan deze faunaverbinding functioneren als migratiemogelijkheid (dagelijkse verplaatsingen of dispersie) tussen leef- en foerageergebied(en) in het plangebied en in aangrenzende groenzones. Om verkeersslachtoffers te voorkomen wordt de faunavoorziening gepaard met kerende structuren in de vorm van een hek langs de ontsluitingsweg Beatrixpark. Het 1,0 meter hoge raster met een maaswijdte van 25,4 mm verticaal en 50,8 mm horizontaal zal aansluiten op en geleiden naar de faunatunnel. Verder worden bij, langs beide zijden van de faunatunnel marterhopen en takkenrillen geplaatst. Deze fungeren onder andere als (tijdelijke) rust- en schuilvoorzieningen voor migrerende wezels en overige grondgebonden zoogdieren.

Gewone dwergvleermuis

Realiseren van alternatief foerageergebied

Om het gedeeltelijke verlies van potentieel foerageergebied in de vorm van ruderaal en ruig(te)e vegetaties, braamstruwelen en structuurrijke bosranden, door de ruimtelijke ontwikkeling (gezondheidspark) te compenseren wordt de kwaliteit van bestaand foerageergebied versterkt. Compensatie in het deelgebied 'Park Achterhoek, fase 1' vindt plaats door aanplant van inheemse boom- en struiksoorten het gebruik van zaadmengels met inheemse soorten. Verder blijven de essentiële onderdelen van het leefgebied van de gewone dwergvleermuis in deelgebied 'Park Achterhoek, fase 1' gehandhaafd. In de directe omgeving worden in de autonome projecten deelgebied 'Park Achterhoek, fase 2' en bij 'Zonneveld Arrisveld' maatregelen getroffen, welke eveneens het gedeeltelijke verlies van potentieel foerageergebied compenseren. Betreffende maatregelen bestaan hier o.a. uit aanplant van bosaanplant en struweel langs het nieuw te bouwen distributiecentrum en bij 'Zonneveld Arrisveld', aanplant van fruitbomen langs de ontsluitingsweg Beatrixpark en het gebruik van zaadmengels met inheemse soorten bij het distributiecentrum en bij 'Zonneveld Arrisveld' (zie bijlage 3 en 4).

Ecologisch werkprotocol

Er wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld, waarin de werkwijze met betrekking tot de gewone dwergvleermuis wordt beschreven.

Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden te nemen maatregelen:

Kerkuil

Werken buiten de meest kwetsbare periode

De kerkuil gebruikt zijn nest jaarrond en het gehele jaar kan aangemerkt worden als kwetsbare periode voor de kerkuil. De meest kwetsbare periode hierbinnen is de voortplantingsperiode. De voortplantingsperiode loopt van februari tot en met augustus.

- Het slopen van de open kapschuur met de kerkuilenkast gebeurt ruim voor of na de voortplantingsperiode: periode 15 september – 15 januari.
- Voorafgaand aan de sloop vind een inspectie door een deskundige plaats om te bepalen of de kast niet in gebruik is.
- Het plangebied wordt 's nachts niet aangeliicht tijdens de werkzaamheden.

Wezel

Aanpassen werkwijze

Bij de geplande werkzaamheden moet één kant op gewerkt worden, zodat dieren altijd de mogelijkheid hebben om weg te vluchten van de werkzaamheden zonder in de verdrukking te komen. Om verkeersslachtoffers te voorkomen dienen de werkzaamheden in zuidelijke richting, van de drukke verkeersader (provinciale weg N319/Groenloseweg), uitgevoerd te worden. Aanwezige wezels hebben dan de mogelijkheid om (tijdelijk) richting geschikt leefgebied ten zuiden en westen van het plangebied uit te wijken.

Wanneer er in de natuurlijke situatie te weinig dekking is, kan deze tijdelijk worden aangeboden door middel van bijvoorbeeld takkenbossen.

Fasering van de werkzaamheden

Wanneer door werkzaamheden leefgebied of rustplaatsen (tijdelijk) verdwijnen, al dan niet door verstoring, heeft het de voorkeur om gefaseerd te werken. Dat betekent dat niet het gehele terrein ineens aangepakt wordt, maar de werkzaamheden in fasen worden uitgevoerd. Zo blijft er altijd een (beperkt) deel geschikt leefgebied beschikbaar. Het is hierbij wel belangrijk dat tijdens de werkzaamheden de delen die ongemoeid blijven, wel in verbinding blijven met ander potentieel leefgebied, zodat dieren hier altijd naartoe kunnen.

Het compensatiegebied voor de wezel wordt deels gevormd door bestaande groenstructuren welke tijdens en na de inrichting van het deelgebied 'Park Achterhoek, fase 1' (gezondheidspark) als leefgebied voor de wezel beschikbaar blijven. Om verstoring op de wezel te verminderen worden voorafgaand aan de werkzaamheden twee marterhopen en drie takkenrillen gerealiseerd.

Verdere inrichting van het terrein, inclusief het compensatiegebied voor de wezel, worden opgestart met de werkzaamheden in het deelgebied 'Park Achterhoek, fase 1' (gezondheidspark) (afhankelijk van wanneer welke fase eerst wordt uitgevoerd).

Ecologische begeleiding van de werkzaamheden

Er wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld, waarin de werkwijze met betrekking tot de wezel wordt beschreven. De ecooloog inspecteert het plangebied voorafgaand aan het ongeschikt maken door het kort maaien van de vegetatie.

Gewone dwergvleermuis

Werken buiten de meest kwetsbare periode

Het verwijderen van groenstructuren in het deelgebied 'Park Achterhoek, fase 1' welke in gebruik zijn als foerageergebied gebeurt buiten de actieve periode van vleermuizen (april t/m november). De groenstructuren welke als essentieel foerageergebied en vliegroute in gebruik zijn en het compensatiegebied voor de wezel blijven intact.

Gebruik verlichting

Te behouden foerageergebied en vliegroute, de laanbeplanting langs de Tuberweg en het compensatiegebied voor de wezel worden tijdens de werkzaamheden niet aangelicht.

Broedvogels en overige grondgebonden zoogdieren

- Er wordt gewerkt buiten het broedseizoen (globaal van 15 maart tot 15 juli) en zoveel mogelijk buiten het voortplantingsseizoen van overige te verwachten/aangetroffen grondgebonden zoogdieren.
- De werkzaamheden vinden onder ecologische begeleiding plaats.
- Door de vegetatie in het plangebied kort te maaien wordt voorkomen dat grondgebonden zoogdieren het plangebied als schuilplaats gebruiken.
- Er wordt één richting op gewerkt, waarbij eventueel aanwezige dieren de gelegenheid krijgen om te vluchten.
- Als tijdens de werkzaamheden toch broedende vogels worden aangetroffen worden de werkzaamheden onmiddellijk stopgezet en wordt direct een deskundige ingeschakeld.
- De exacte werkwijze wordt in een ecologisch werkprotocol vastgelegd.

Na de uitvoering van de werkzaamheden te nemen maatregelen:

Na afronding van de werkzaamheden dient de vegetatie en nieuwe aanplant zich te ontwikkelen, waarmee op den duur weer geschikt leefgebied voor de wezel, gewone dwergvleermuis en overige grondgebonden zoogdieren ontstaat. Bij het beheer van het plangebied dienen voor de wezel de volgende maatregelen uitgevoerd te worden:

- Bij het opstellen van een beheersadvies met betrekking tot het groenonderhoud van het gezondheidspark 'Park Achterhoek' zal lokaal extensief maaibeheer voorgesteld moeten worden. Hierdoor worden vegetaties gecreëerd waar hoogopgaande kruiden, en hierdoor geschikt foerageer- en rustgebied voor de wezel, te vinden zal zijn.

- Het reguliere maaibeheer zal ook in verschillende fasen uitgevoerd moeten worden om zodoende constant ruim voldoende foerageer-, schuil- en rustgebied te behouden.

Voor de gewone dwergvleermuis en overige nachttactieve soorten als kerkuil dienen de volgende maatregelen uitgevoerd te worden:

- Permanente verlichting van de essentiële onderdelen van het plangebied van de gewone dwergvleermuis dient voorkomen te worden. Wanneer dit niet mogelijk is, dient vleermuisvriendelijke verlichting te worden gebruikt: amberkleurig, UV-vrij licht, armaturen met afscherming tegen strooilicht of laag geplaatste verlichting.

Maatregelen om aan de zorgplicht te voldoen:

- Er wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld waarin alle ten behoeve van de wezel, broedvogels, amfibieën en (overige) grondgebonden zoogdieren te nemen maatregelen worden vastgelegd. Dit ecologisch werkprotocol is op de locatie aanwezig en is onder alle betrokken partijen bekend. Werkzaamheden worden aantoonbaar conform dit protocol uitgevoerd. De exacte inhoud van het ecologisch werkprotocol is mede afhankelijk van eventuele aanvullende maatregelen vanuit de nog te verlenen ontheffing.
- De werkzaamheden worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van amfibieën, grondgebonden zoogdieren en vogels.
- Als tijdens de werkzaamheden toch bezette nesten van vogels, wezels of andere strikt beschermde soorten worden aangetroffen worden de werkzaamheden onmiddellijk stopgezet en wordt direct een deskundige ingeschakeld.
- Indien er van het ecologisch werkprotocol afgeweken dient te worden zal er vooraf overleg plaats te vinden met de betrokken ecooloog.

9 Alternatieven

9.1 Alternatieve locatie

De oorspronkelijke plannen voor het terrein van de voormalige melkfabriek in het Arrisveld naast het Streekziekenhuis Koningin Beatrix was uitbreiding van het naast gelegen bedrijventerrein. Vanwege te weinig interesse heeft deze ontwikkeling niet plaats gevonden. Daaropvolgende zou geen bedrijvigheid (uitbreiding bedrijventerrein) meer ontwikkeld worden, maar voor het gehele gebied medische voorzieningen en tijdelijke wooneenheden voor patiënten en personeel van het ziekenhuis. Voor het plan konden ook geen investeerders gevonden worden. Daarom heeft de gemeente in de tweede helft van 2019 een haalbaarheidsstudie laten uitvoeren. Daaruit bleek al dat een verkleind gezondheidspark met de combinatie van zorg en tijdelijk wonen nog steeds gerealiseerd kan worden.

Vanwege het gebrek aan opslagruimte op de huidige distributielocaties in Aalten en elders in Winterswijk heeft Obelink Vrijtijdsmarkt op zeer korte termijn extra opslagruimte nodig. Om aan deze behoefte te voorzien wordt de resterende vier hectare van het plangebied ingezet voor de realisatie van een nieuw distributiecentrum (Logistieke Centrum Obelink). Hiervoor heeft een bestemmingsplanwijziging plaats gevonden, waarbij het nieuw te realiseren distributiecentrum de bestemming bedrijventerrein heeft gekregen. Het hernieuwde bestemmingsplan is de basis voor het bedrijventerrein. Het kan hiermee worden omgezet van zware industrie naar een terrein waar het Logistieke Centrum Obelink komt. Hiervoor is het westelijk deel van het oude plan Park Achterhoek omgezet naar het Ontwerp bestemmingsplan voor het Logistieke Centrum Obelink. Het oostelijk deel van Park Achterhoek blijft Park Achterhoek, het plan voor het gezondheidspark. Ook is er een vergevorderd plan voor een stadsboerderij voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.

Het gezondheidspark sluit aan op het ziekenhuis en versterkt de functie van het Streekziekenhuis Koningin Beatrix in Winterswijk. Hierdoor kan blijvende zorg in de Oost Achterhoek met behoud van een volwaardig streekziekenhuis geleverd worden. Het gebied omvat hierdoor een unieke combinatie van een ziekenhuis in een Nationaal Landschap met een aanliggend gezondheidspark, waarin medische voorzieningen, stadstuinbouw en mogelijkheden voor tijdelijk wonen/short stay voor patiënten en personeel elkaar versterken.

9.2 Alternatieve inrichting

n.v.t.

Het plangebied wordt na afronding van de werkzaamheden zo optimaal mogelijk voor de kerkuil, wezel en gewone dwergvleermuis ingericht met voldoende dekking/beschutting, potentiële verblijfplaatsen (wezel) en foerageergebied. Het beheer van het terrein is gericht

op het ontwikkelen van geschikt habitat voor de wezel en foerageergebied voor de kerkuil en gewone dwergvleermuis.

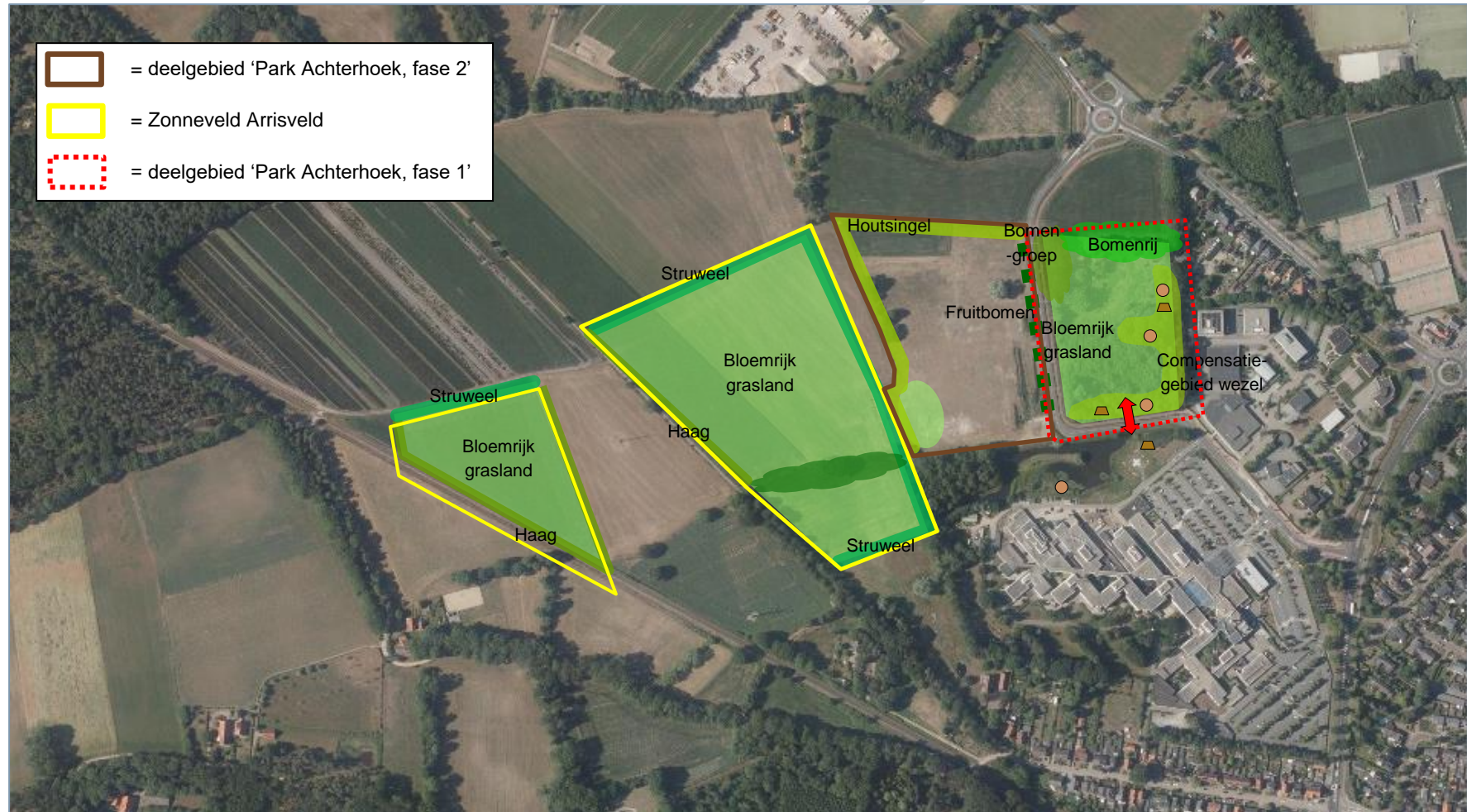
9.3 Alternatieve werkwijze

De werkwijze van de werkzaamheden worden zoveel mogelijk afgestemd op de aanwezigheid van de kerkuil, wezel, gewone dwergvleermuis en de ecologie van de soorten. Bij het inrichten van de compensatiegebied wordt maximaal ingezet op het creëren van geschikt leefgebied en voldoende geschikte verblijfplaatsen voor de wezel. Door het deels behouden en versterken van essentiële onderdelen van het leefgebied van de gewone dwergvleermuis blijft ook voldoende foerageermogelijkheid beschikbaar. Daarnaast wordt ook zoveel mogelijk rekening gehouden met amfibieën, broedvogels en overige grondgebonden zoogdieren, door maatregelen te treffen om broedgevallen te voorkomen en zorgvuldig te werken. Er is geen alternatieve werkwijze denkbaar die voor deze beschermde soorten gunstiger is.

9.4 Alternatieve planning

De planning van de werkzaamheden wordt zo goed mogelijk afgestemd op de aanwezigheid van de kerkuil, wezel, gewone dwergvleermuis en de ecologie van de soorten. Binnen het tijdsbestek van dit project is geen alternatieve planning denkbaar die beter is voor deze beschermde soorten.

Bijlage 1 Overzicht mitigatie- en compensatieplan inclusief autonome projecten

Bijlage 2 Overzicht mitigatie + compensatie en alternatief leefgebied kerkuil

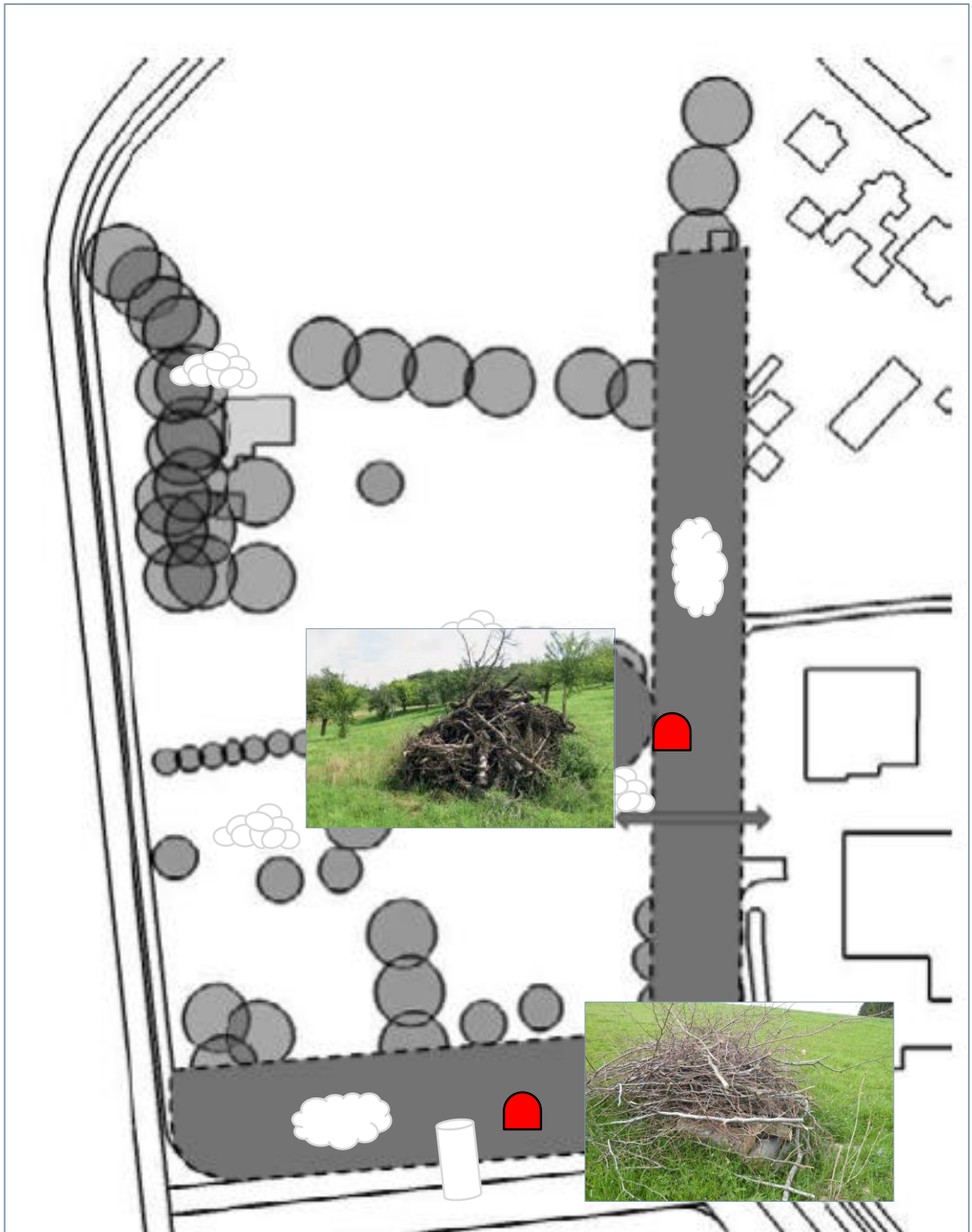
Bijlage 3 Overzicht mitigatie + compensatie en alternatief leefgebied wezel

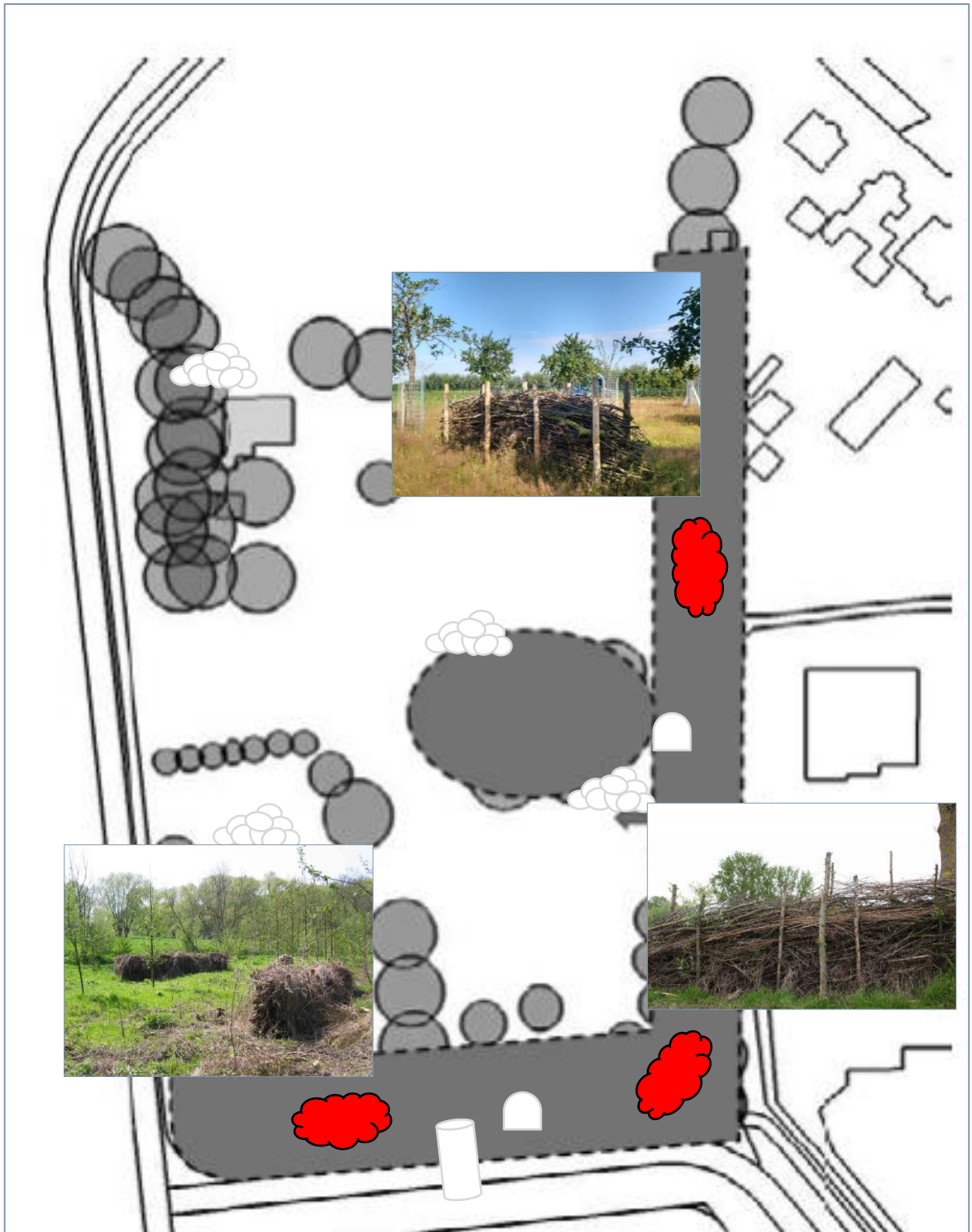
Bijlage 4 Inrichtingsschets mitigatie + compensatie wezel

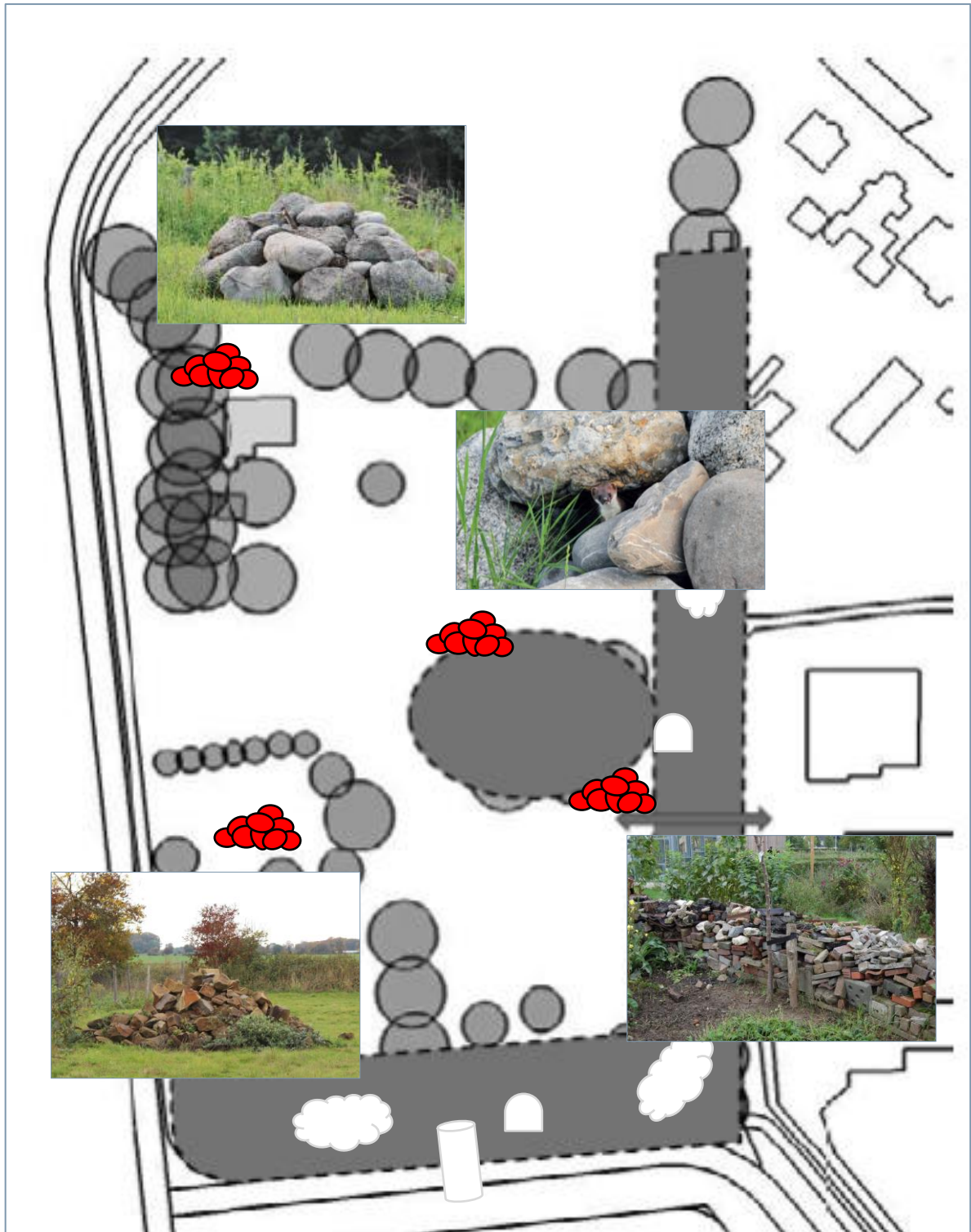
Marterhopen

Takkenrillen en -hopen

Steenhopen

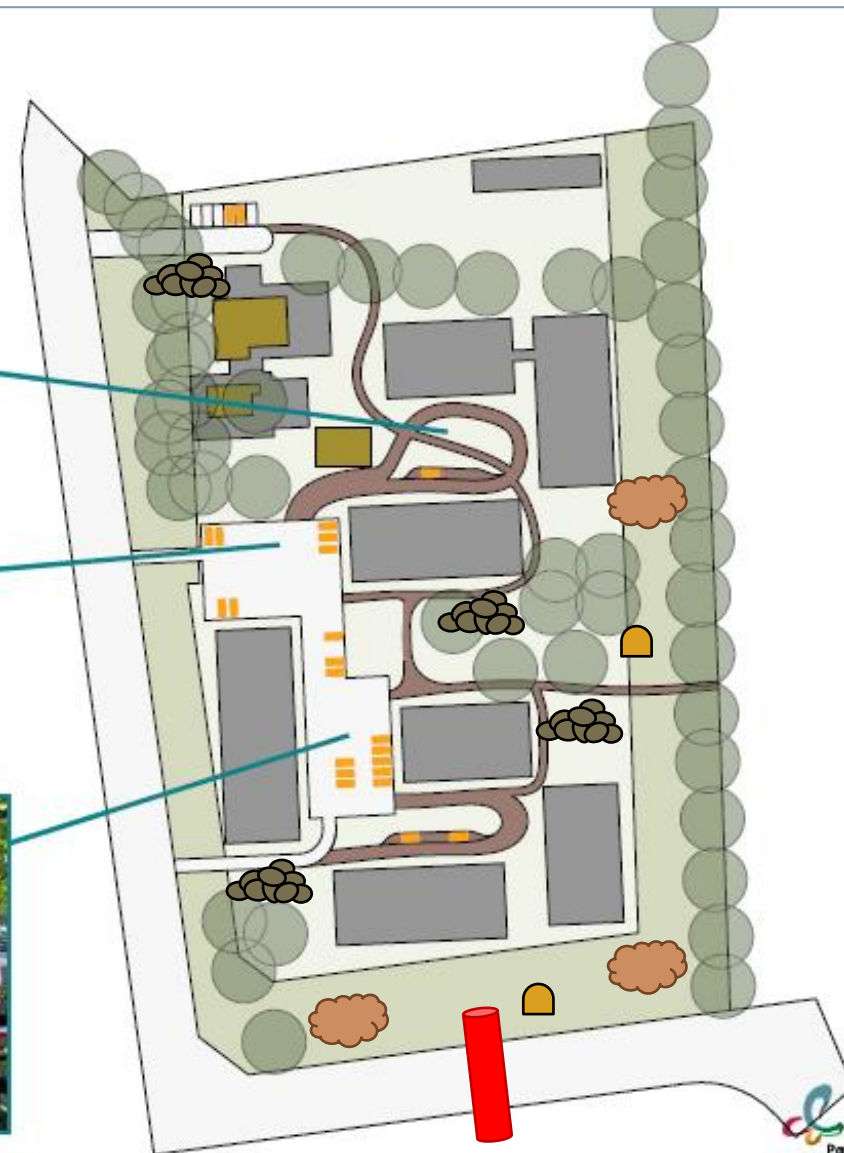

Faunatunnel en raster

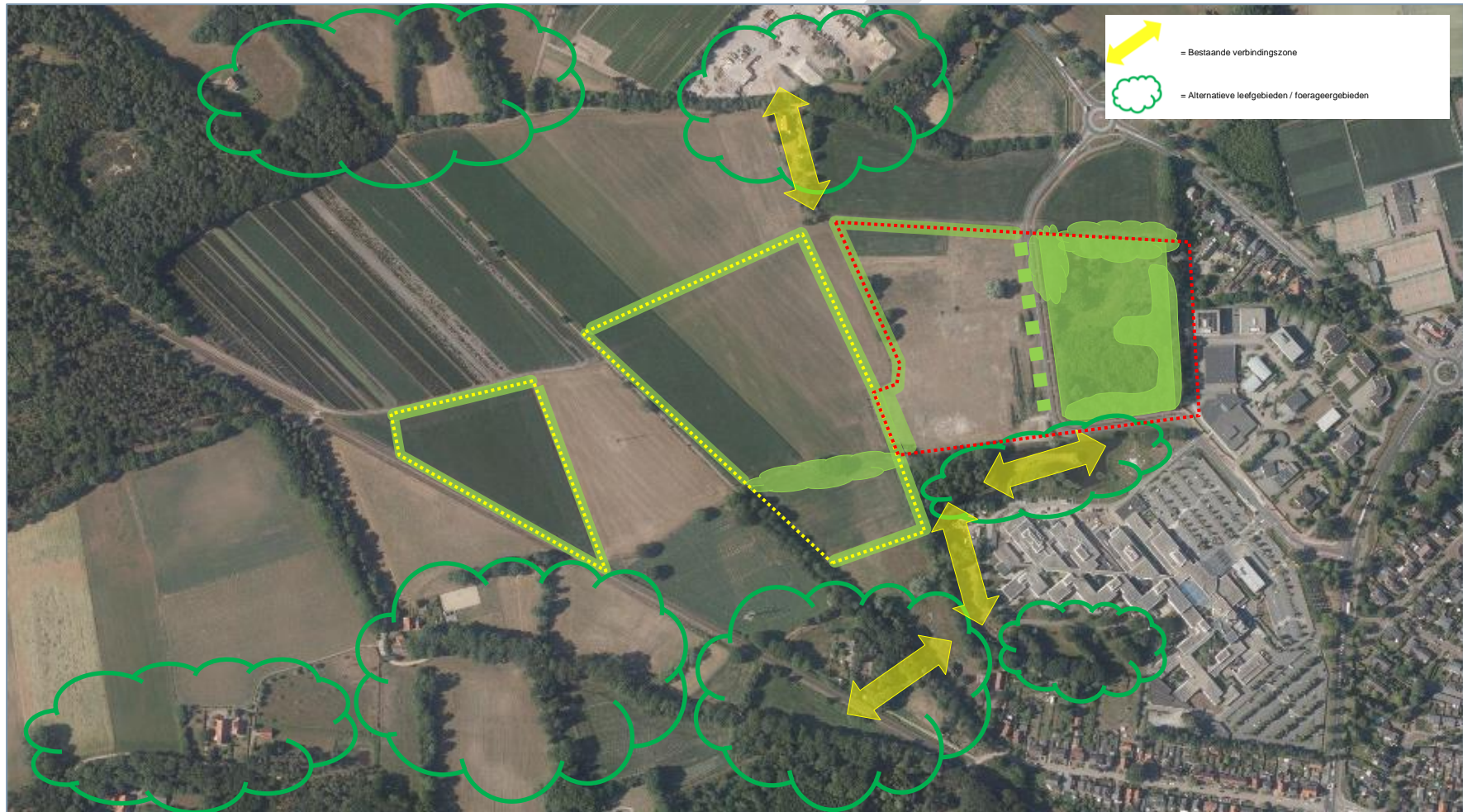

Groene kamers

landschappelijke invulling

Bijlage 5 Overzicht mitigatie + compensatie en alternatief leefgebied gewone dwergvleermuis

Staring Advies
Jonker Emilweg 11
6997 CB Hoog-Keppel
T 0314 641 910
info@staringadvies.nl
